

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXVIII Nr. 8

KETVIRTADIENIS, BALANDZIO (APRIL) 14, 1988

KAINA 25 c.

KASDIEN

ARMENŲ RIAUŠES LAIMĖ, KAD TURTINGA NEREIK TŲ BAIKŲ!

Na, buržuazinėje spaudoje ir pri-skaitėm įvairiausių komentarų apie armėnų riaušes Tarybų Sąjungoje. Žinoma, tai staigmena, bet turint galvoje Tarybų Sąjungoje vykstan-tį persitvarkymą, tai nėra jokia staigmena. Tik su tomis riaušėmis, ta bėda kad tos riaušės nėra antitarybinės, bet kvailos.

Į ką būtų panašu, jeigu Lietuvoje lietuviai sukiltų ir reikalautų Lietu-vai gražinti Baltarusijoje esančiuo-sius lietuviškus kaimus, kurių žemės su Lietuvos teritorija nesiru-bežiuoja. Į tokią nesamoneę panašus armėnų sukilimas, ir riaušės.

Kai Kremliaus protai šia proble-mą išspręs, antitarybiniams nacio-nalistams, kur jie begyventų, teks nusivilti.

• • •

Lengva buvo prez. Reaganui su-sidoroti su mažyte Grenada, bet susidoroti Centro Amerikoje su Nikaragva — nevyksta. Nors per Stockholmo taikos premijų dalyto-jus pasitelkė Kostarikos prez. Arias, bet sandinistus suvaryti į savo bučių — nesiseka.

Prancūzija samdytais legionie-riais buvo užkariavusi beveik visas didžiasias Afrikoje šalis, bet tai buvo seniai. Dabar, XX amžiaus pabaigoje iš to niekas neišeina, o Vietnamo karas buvo pamoka, kad žmonių valios ginklais užkariauti negalima.

Laimė, kad Amerika yra turtinga šalis, per tiek metų pildama pinig-us "controms", Sakvadore statyti-niams, būtų seniai nusivariusi nuo koto.

• • •

Jesse Jacksono visi siūlymai ver-ti dėmesio, bet vienas gal labiausiai vertas dėmesio. Kovai su kriminali-niais nusikaltėliais jis siūlo, vieton pradinius kriminalistus siūsti į ka-lėjimus, būtų protingiau juos siūsti į kolegijas mokytis. Jeigu valstybei tokio nusikaltėlio laikymas kalėjime kainuoja \$100 tūkstančių, kole-gijoje tekaštuotų \$25 tūkstančius. Girdi, valstybei būtų pigiau ir iš kolegijos toks nusikaltėlis išeitų žmogum, o ne profesionaliu krimi-nalistu, kas dažnai esti.

Nereik tų baikų! Kapitalizmo sąlygomis nemokytus žmones leng-viau valdyti ir išnaudoti, negu mokytus.

• • •

Nors narkomanija yra už įstaty-mo ribų, bet ji žydi ir lapoja. Nežiūrint policijos ir federalinių agentų kovų prieš narkomanus pa-stangų, su narkotikais vyksta mi-lijoninis biznis, apsvaigusiu nuo narkotikų žmonių, ypač jaunimo, gausėja, susijusių su narkomanija nusikaltimų daugėja.

RESPUBLIKOS MIESTAI: VARĖNA ŠIANDIEN

BEGĖDIŠKI INTELEKTUALAI

Matyt, nesuklysiu sakydamas, kad bendro su tautiečiais kultūri-nio darbo galimybės bus išsemtos dar greitai. Viena kalba, istori-nės, kultūrinės tradicijos nukreip-ia panašia vaga ir mūsų darbus. Pavyzdžiui, šiuolaikinę lietuvių poeziją tyrinėja K. Nastopka, A. Bučys, kiti vilniečiai ir M. Keler-tienė Iliojaus universitete. Turime savotiškų „antrininkų“ išeivi-jos dailėtyros, muzikos ir kitose srityse, jau nekalbant apie meni-ninkus bei atlikėjus. Tai natūralu. Bet yra kultūros sritys, kurios gali būti plėtojamos tik Lietuvoje. Pavyzdžiui, istorijos-architektūros paminklai, jų tyrimas ir restaura-vimas. Lietuvos mokslininkų, inžinierių, statybininkų ir apskritai vi-suomenės prioritetas čia nekelia abejonių. Irgi natūralu, supranta-ma. Todėl nemalonai nustebino prieš metus nuskambėjęs žinomas išeivijoje istorikės vos ne isteriškas raginimas „gelbėti“ Kernavės ir Vilniaus archeologijos pamink-lus. Mat ir Pajautos slėnyje Ker-navėje, ir Vilniaus buvusios Ka-tedros požemiuose, esą viskas bar-bariškai naikinama, dirba nekvali-fikuoti žmonės, o A. Luchtanas, tyrinėjęs senąją Kernavę — bal-tarusis, ar ne tyčiom lietuviams pa-kištas?

Žodžiu, negražus triukšmelis išeivijos spaudoje nieko naujo mūsų santykiuose su išeivija neat-skleidė, kaip ir tai, kad kai kurie išeivijos kultūrininkai po senovei geba kaitalioti savo žodžius apie viešnagę Lietuvoje kaip pirštines — priklausomai nuo aplinkybių... Tai ne viskas. Žinomos mokslin-

Lygiai taip buvo 30-ajame dešim-tyje prohibicijos metais. Munšei-nieriai turtėjo, šaudėsi, užkabo-riuose biznis munšainu žydėjo ir lapojo. Ko policija ir federaliniai agentai nedarydavo, — tam pasto-davo kelią, bet niekas neišėjo, alko-holį turėjo legalizuoti.

Nejaugi ir narkomanija prisieis legalizuoti?
S. J. Jokubka

ninkės žodžius ir nuomonę apie istorinių-archeologinių tyrimų ta-riamai menką lygį Lietuvoje tuo-jau pasigavo kiti laikraščiai ir kai praėjusių metų gale „Europos lie-tuvyje“ J. Dargis vėl pakartojo prasimanyms, jau nesistebėjau. Tiesa, J. Dargis dabar remiasi ne tik išeivijos istorikės autorite-tu, jis atpasakoja ir vieną vilniš-kių „Jaunimo gretų“ žurnalo straipsnį. Ir toliau jau kuria visiškai neįtikėtinas versijas apie Tro-jos ir Vilniaus Žemutinės pilies teritorijos kultūrinių sluoksnių pa-našumą, apie oro kondicionavimo buv. Katedroje reikšmę sienų ir pamatų tvirtumui... Supratimo apie tikrą padėtį stoka matyti iš kiekvienos eilutės, pavyzdžiui ir toks pasakymas: „Žemosios pilies rūmai, kur dabar yra Etnografinis muziejus“... Bet kuris Vilniaus moksleivis daugiau žino apie šią istorinę vietą nei begėdiškai klai-dinantis savo rašiniu išeivijos vi-suomenę J. Dargis. Aišku, malonu pasijusti istorinės Lietuvos sosti-nės žinovu, bet turėkime saiką, įsiklausykime pirma į Lietuvos istorikų, archeologų žodžius, patike-kime, pavyzdžiui, tokių, kaip N. Kitkauskas žmonių žinių tikrumu (dar 1974 m. jis atrado buv. Ka-tedros požemiuose Barbaros Rad-vilaitės žiedą). Vilniškėje spaudo-je jis ir kolegos dažnai pasisako visiems rūpimais klausimais ir svarbiausia, kuo man patinka jų straipsniai, interviu — juose gau-su naujų idėjų, siūlymų — nuo principinių iki tokių, kaip organi-zuoti vieno kurio paminklo arche-ologinius kasinėjimus... Ir tikrai darbas veja darbą, ypač dabar, vi-suomenės aktyvėjimo laikais. To-del mūsų istorikams, archeolo-gams, matyt, nėra kada skaitinėti J. Dargio ir panašių autorių straip-snelius. Ir gerai. Nes, mano galva, šiandien svarbu saugoti ne tik tai Lietuvos istorijos paminklus, bet ir tų paminklų tyrinėtojus — sau-goti nuo šmeižtų ir nepelnytų kal-tinimų, kaip tai daro, pavyzdžiui, „Europos lietuvis“.

V. Liauška

Trumpai

— Kalbama, kad tarp Reagano ultrakonservatorių vyksta sumiši-mas, kaip „paskutinėmis dienomis Pompejos“...

— Buvusio prezidento Jim Car-ter duktė Amy sako agitacines kalbas už Jesse Jackson. Girdi, jis esąs vienintelis kandidatas presi-dento postui, kuris stoja už moterų teises.

— Salvadoro patriotai, vaiku skiepijimo dieną, buvo nutraukę susirėmimus su valdžios ginkluoto-siomis jėgomis.

— Atstovų Rūmai beveik vien-balsiai nutarė atstatyti Civilinių Teisių Akta.

— Pašto brangėjimas irgi neatsi-lieka nuo visko brangėjimo. Iki šiol pirmąja klase pasiųstieji laiškas kaštavo 22 centus, dabar jau 25. O kaip senesnio amžiaus žmonės pri-simena, 1932-aisiais metais kaštavo 3 centai.

— Amerikoje nuo širdies ligų kasmet miršta daugiau žmonių, negu jų žuvo pirmojo, antrojo, Korėjos ir Vietnamo karuose.

— Detroite Chrysler Jefferson automobilių surinkimo fabrike tarp darbininkų laikraštis „Daily World“ darosi vis populiarsnis, praneša laikraščio korespondentas Pat Fry.

— Airijos ir TSRS darbininkų profsąjungos pasirašė susitarimą siekti tarp abiejų šalių tampsnųjų kultūrinių ir prekybos santykių.

— Kongresas ir vėl nepakluso prezidento. Atstovų Rūmai 292 balsais prieš 135 ir senatas 73 balsais prieš 24 atmetė veto Prezi-dento Reagan, nukreiptą prieš Ci-vilinių Teisių Akto atstatymą.

— Per trejus metus Amerika įsileis įvairių klasių imigrantų 590,000, be to, dar 4,800, kurie prižadės Amerikoje investuoti po milijoną dolerių.

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Jesse Jackson triumfuoja

Užkietėję rasistai puola panikon, kad Jesse Jackson šimtamyliais žingsniais populiarizėja ir pirminiuose rinkimuose savo oponentui Massachusetts gub. Michael Dukakis lipa ant kulnų. Ir ko jie nedaro, pastoti jam kelią! Nėgražiai pagarsėjusio komunistų ėdiko velionio senatoriaus Joseph McCarthy palikuonys neriasi iš kailio liarmuodami, kad Jesse Jackson pavojingiausias žmogus Amerikai, jeigu laimėtų rinkimus, labai galimas daiktas, Ameriką atiduotų Tarybų Sąjungai... Komercinė spauda irgi, kaip poteriūs, be atvangos kartoja, kad už Jesse Jackson balsuoti yra lygu, kaip balsą numesti į šiukšlių dėžę, nes jis, kaip negras, rinkimų nelaimės. Kiti muša į būgnus, kad Jesse Jackson neturi patyrimo būti valdžios vadovaujame poste, o prezidentu tuo labiau. Dar gražiau, sunerimę respublikonai rasistai savo balsus atiduoda demokratų kandidatui Dukakis ir kitiems, kad tik jie balsų skaičiumi Jesse Jacksoną nustumtų paskutinėn vieton. Tačiau iš visų tų pastangų niekas neišsina, Jesse Jackson triumfuoja.

Kad užgožus, kodėl Jesse Jackson taip populiarizėja ir stebina visą šalį laimėjimais, mandrapiškai politiniai komentatoriai pučia dūmus žmonėms į akis, girdi, Jesse Jackson yra negrų kandidatas, o negrai rinkimams nėra abejingi kaip baltieji, daugiau kaip 90 procentų, jų aktyviai dalyvauja balsavimuose. Nesąmonė! Jeigu Jesse Jackson būtų tik negrų kandidatas, tai jis nelaimėtų tokiose valstijose, kuriose negrų beveik nėra. Žinoma, ne visose tokiose valstijose jis pirmauja, bet kad ir antrą ar trečią vietą laimi, rasistams vistiek drebina kinkas.

Jesse Jackson triumfuoja dėl to, kad Amerikos pažangioji liaudis nori laimėti. Žino ji, jeigu Jesse Jackson išeitų laimėtoju, tai ir ji išeitų laimėtoja prieš smaugiančias krašto ekonomiką bėgančias į užsienį korporacijas, prieš varančią nuo koto Ameriką prez. Reagano politiką, prieš neteisumą, prieš reakcinių jėgų užmačias Ameriką užvilkti ant savo kurpalio ir t. t.

Jesse Jackson triumfuoja dėl to, kad Amerikos žmonės politiškai pabunda ir suoliais kairėja. Netgi toks užkietėjęs reakcininkas konservatorius Robert Bork, kurį prezidentas norėjo pasodinti Aukščiausiojo teismo teisėjo kėdėn, irgi sako, jog Amerikos universitetuose, ypač teisių mokslų mokyklose, studentų ir profesorių sukairėjimas neapsakomas ir nusistatymas prieš reaganizmą nepalaužiamas. O ką bekalbėti apie liaudį, profsąjungas, titaniškai kovojančias už išlikimą!

Pažangioji inteligentija ir darbo liaudis nori laimėti, ir žino už kurį kandidatą balsuoti. Baigiasi tie laikai, kai politikieriai už dolerius prisipirkdavo balsų. Tai akivaizdžiai parodė pirminiai rinkimai per vadinamą "Super Tuesday" pietinėse valstijose, kur Jesse Jackson oponentai savo rinkiminei kampanijai klojo milijonines sumas, o Dukakis net \$3.5 milijono, kai tuo tarpu Jesse Jackson teturėjo vos \$100 tūkstančių, ir išėjo pirmaujančiu laimėtoju!

M. Gorbačiovas labai teisus, sakydamas kad pasaulis keičiasi. Keičiasi ir Amerikos liaudies politinės nuotaikos ir nėra jėgų, šį keitimosi procesą sulaikyti.

RŪSTI PAMOKA

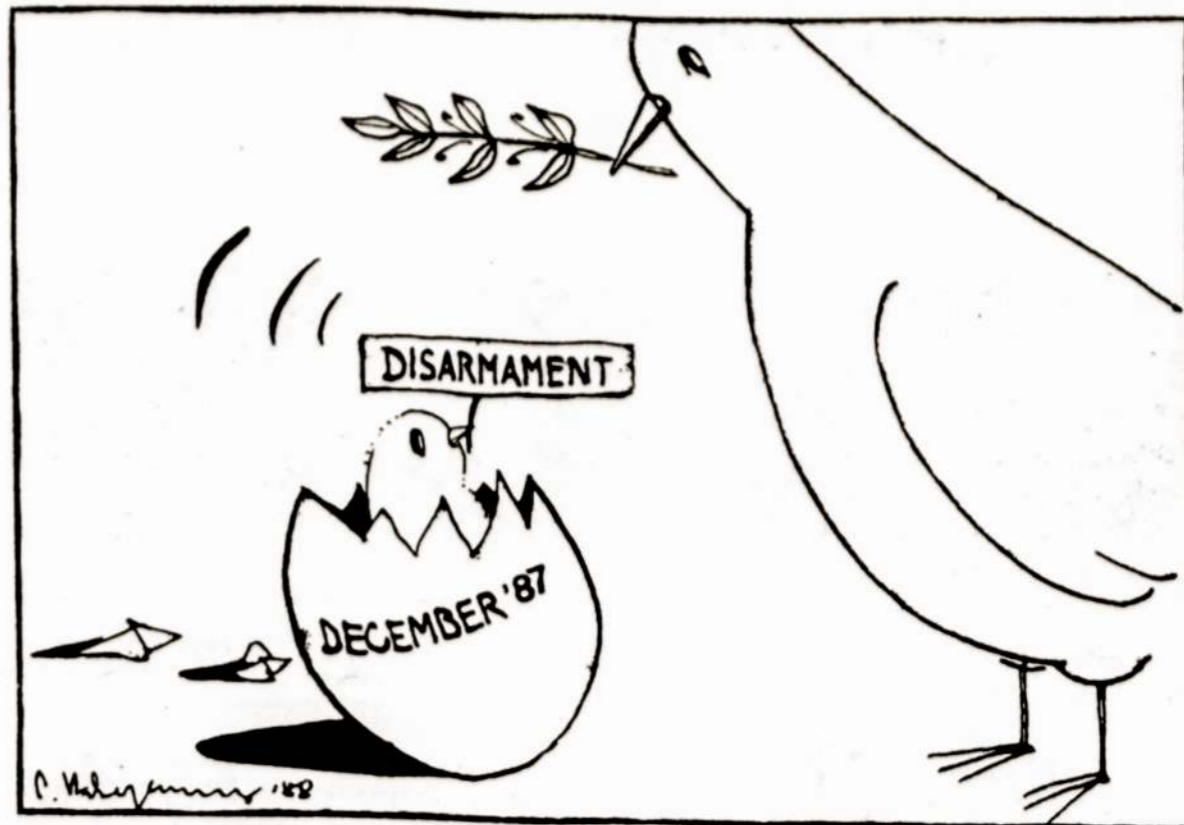
Prieš kurį laiką komentavau gydytojo apsišaukėlio, kauniečio Ervydo Čekanavičiaus istoriją. Tai psichiškai nesveikas žmogus, kurį Vakarų radijo balsai nori panaudoti savanaudiškais, propagandiniams tikslais. „Laisvosios Europos“ radijas vėl pranešė apie tariamai „persekiojamą už įsitikinimus kauniečių gydytoją Čekanavičių“. Klausimas: kas teisus? Vakarų radijo balsai pristato Čekanavičių kaip normalų gydytoją ir „sąžinės kankinį“ — taip, kaip ir anksčiau, — o mes kažkodėl kalbame apie psichinį ligonį.

Deja, neretai Vakaruose bandoma panaudoti antitarybinei veiklai žmones su nepastovia psichika. Apie tai buvo pasakyta Amerikos žurnalistams ir vienoje Maskvos televizijos laidoje.

Taip atsitiko ir su E. Čekanavičiumi, kai jo parašo prireikė 1979 metais po memorandumu apie 1939 m. TSRS—Vokietijos sutartį. Jau tada ligoto žmogaus — be

profesijos ir specialybės — paslaugumui pasinaudota. Kodėl? Matyt, todėl, kad ne kiekvienas sutiks pasirašyti po tokia rašliava, o ligonį palenkti, žinoma, buvo paprasčiau.

Ir dar viena istorija apie tai, kaip tokie žmonės panaudojami ir kas iš to išeina. Vaclovas Sevrukas gimė 1940 metais Leningrade. 1951—1957 metais mokėsi suvoro viečių karo mokykloje, 1961 metais komisuotas iš Tarybinės Armijos dėl psichinės ligos. Nustatytas II grupės invalidumas. Tais pačiais metais neakivaizdžiai pradeda studijuoti Vilniaus universitete. Dirba turizmo instruktoriumi, tekintuju, net moksliniu bendradarbiu... Nuo 1970-ųjų dalyvauja disidentinėje veikloje, paūmėja ir nerviniai priepuoliai. Už antitarybinę veiklą areštuojamas 1972 m., bet, jį ištyrus, nustatoma diagnozė: Vaclovas Sevrukas serga viena iš šizofrenijos formų. Baudžiamoji byla nutraukiama, Sevrukas

DIDELIŲ VILČIŲ METAS

A. Gromyka, būdamas Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministras, sakydavo, kad paskutinės 20 derybų minučių yra pačios svarbiausios. Dabar Ženevos derybose dėl Tarybų Sąjungos ir Amerikos strateginės ginkluotės sumažinimo START prasidėjo kaip tik toks etapas. Lemiamas etapas, kuris, žinoma, truks ne 20 minučių. Tačiau kiekviena šių derybų minutė bus labai svarbi.

Amerikos delegacijos vadovas Ženevoje M. Kampelmanas mano, kad sutartį dėl INF senatas turėtų ratifikuoti jau kovo mėn. antrą pusę, o prezidentas R. Reaganas vyks į Maskvą gegužės mėn. pabaigoje. Jeigu iki to laiko susitarimas START derybose nebus parengtas, sako M. Kampelmanas, maža tikimybė, kad jis bus iš viso pasiektas. Abiejų partijų kongresmenai mano, kad prezidentas R. Reaganas, pasirašęs sutartį dėl INF, ir taip užsitikrino kelionę į Maskvą. Daug čia, savaime suprantama, priklausys nuo to, kaip seksis derėtis valstybės sekretoriui D. Sulcui ir Tarybų Sąjungos užsienio reikalų ministrui E. Sevardnadzei Maskvoje ir Vašingtone. Jau dabar aišku, kad įvyks keli tokie susitikimai.

Dabar, vykstant deryboms Ženevoje, kyla visokių minčių. Amerikos politikai labai skirtingai žiūri į strateginės ginkluotės sumažinimą. Daug ką nulemti, ir ne į gerąją pusę, gali ir tie politiniai veikėjai, kurių dar nėra arba jau nėra valdžioje. Juo labiau kad šie metai — tai naujo prezidento rinkimų metai, ir amerikiečiai įdėmiai seks pagrindinių kandidatų į šį postą programas.

Senatoriui R. Doului, po ilgų svyravimų pritarusiam sutarčiai dėl INF, nemažą įtaką strateginės gynybos klausimais daro H. Kisindžeris ir buvęs patarėjas naciona-

linio saugumo klausimais B. Skoukroftas. Jis, kaip ir H. Kisindžeris, mano, kad susitarimas dėl strateginės ginkluotės sumažinimo 50 procentų susilpnins Amerikos gynybinę galią.

Skoukroftas siūlo atgaivinti mobilių strateginių raketų programą. Anot jo, tokiu atveju jos būtų labiau apsaugotos nuo Tarybų Sąjungos strateginių raketų, dislokuotų sausumoje. Skoukroftas taip pat rekomenduoja saugumo sumetimais labiau išmėtyti povandeniniuose laivuose dislokuotas strategines raketas, nes tada, girdi, rusams nebus taip paprasta sunaikinti iš kartų daug branduolinių galvučių („Trident“ raketa turi 12 užtaisų). Ir iš viso buvęs prezidento patarėjas laikosi tos nuomonės, kad reikia spausti Tarybų Sąjungą, kad ji sunaikintų kuo daugiau sausumoje dislokuotų raketų, ir stengtis išlaikyti savo raketas branduoliniuose laivuose. O juk yra žinoma, kad dėl to, kaip ir ką reikia sumažinti, Ženevoje kaip tik ir vyksta atkaklus ginčas (Tarybų Sąjunga turi daugiau sausumoje dislokuotų raketų, o Amerika — povandeniniuose laivuose).

Panašios pozicijos laikosi ir senato ginklavimosi komiteto pirmininkas demokratas S. Nanas, kuris, beje, labai karštai pritarė susitarimui dėl INF likvidavimo. Kandidatai nuo demokratų partijos R. Gephardas, P. Saimonas, M. Diuhakis ir kiti negali neatsižvelgti į įtakingo senatoriaus nuomonę.

Nerimą kelia ir neseniai paskelbtas „Ilgalaikės strategijos formavimo“ komisijos pranešimas. Šios komisijos, į kurią įeina 13 žymių Amerikos politikų, dokumente vėl kalbama apie ribotą branduolinio konflikto galimybę, siūloma forsuoti naujų įprastinės ginkluotės sistemų kūrimą, aptariami galimi susidūrimai tarp supervalstybių „trečiojo pasaulio šalyse“ ir t. t. Šis pranešimas rodo, kad Amerikos administracija dar visiškai nėra pasiruošusi suvokti naujojo mąstymo idėjų, kurias taip aktyviai skelbia ir stengiasi įgyvendinti Tarybų Sąjunga.

Ir vis dėlto galimybė pasirašyti sutartį START derybose yra reali. Už tai kalba tas faktas, kad, nepaisant nesutarimo dėl „žvaigždžių karų“ programos (Tarybų Sąjunga siūlo nepažeisti 1972 m. pasirašytą sutartį dėl ABM 10 metų, o Amerika tik 7), pati diskusija šiuo klausimu lyg ir nueina į antrą planą. SDI yra nepopuliari kongrese, ji su laiku pati gali atrofuoti.

Antra vertus, Tarybų Sąjunga yra pasiryžusi kuo greičiau išvesti kariuomenę iš Afganistano. Ši problema visą laiką buvo nematoma kliūtimi visose Amerikos ir Tarybų Sąjungos derybose. Pagal planą kariuomenė bus pradėta išvesti gegužės 15 d., visa operacija turi būti užbaigta per 10 mėnesių.

M. Zakermano žurnalas „U. S. News and world report“ seniai

[Nukel...]

Vilnius, 1988 m. balandžio 14 d.

TOKIŲ "GYNĖJŲ" NEREIKIA

Maždaug prieš metus laikraščio „Tarybinis mokytojas“ redakcija paprašė mane parašyti apie lietuvių išėivijos švietimą. Apie tuos reikalus žinojau iš emigrantų spaudos. Ėmiau ieškoti istorinių žinių, faktų, skaičių ir susidariau liūdną išėivijos švietimo vaizdą laiko perspektyvoje ir faktų švietimo. Nėkartosiu, kas ir kaip išėivijoje žinoma, bet vis save klausiu: kaip nesama vieningos švietimo politikos, vadovavimo ir finansavimo, kas vis dėlto sulaukia nuo galutinio liuanistinių mokyklų išnykimo, kokia slapta jėga? Pasirodo, čia didelės paslapties nėra: poreikis ateina iš šeimos, ypač jaunos lietuvių kilmės mamos rūpinasi savo vaikučių liuanistiniu švietimu. Apie tai dar kartą rašiau Vilniaus spaudoje. Lietuviškos šeimos svarbą švietime iškelia ir Maironio liuanistinės mokyklos direktorius Juozas Masilionis „Pasaulio lietuvių“. Jis taip rašo: „Mokyklų ir mokinių skaičiaus mažėjimo priežastys ne švietimo taryboje, ne programose, ne vadovėliuose, bet ir šeimose... Jei abu tėvai lietuviškai nekalba tarp savęs ir su vaikais lietuviškai, tai toks vaikas nė geriausioje mokykloje nebeišmoks.“

Ir vis dėlto, šeima, kaip mažiausioji visuomenės ląstelė, pakelti gali nedaug, nors tos pastangos kartais tiesiog didvyriškos. Retais kartais išėivijoje pasigirsta balsai apie būtiną Lietuvos paramą — metodiką, mokymo priemonėmis, vadovėliais, gal ir mokytojais... Žinoma, geriau anksčiau...

Bet ne visiems išėivijoje padėtis atrodo beviltiška ir skubiai taisytina. Štai klerikalus, kurių žiniuose yra nemažai liuanistinių mokyklų, mokymo lygis visiškai patenkina. Sprendžiant iš konkursinių mokinių rašinių „Draugui“ ir „Laiškų lietuviams“, netgi visiškai patenkina. Mat tuose rašiniuose plazdena kryžių Lietuvos, šiaurinių pastogių ir kiti panašūs įvaizdžiai tiek pat mieli sutanotiems švietėjams, tiek ir tolimi nuo tikrovės. Svarbiausia — jokių diskusijų, jokių laisvamanių! Kaip mieliai senais laikais... Ryšiai švietimo srityje su Lietuva? Apie tai nėra ko nė galvoti! Čia klerikalai vėl užbėga toli į priekį švietimo

komisijoms ir eiliniams išėivijos inteligentams, laužantiems galvas, kaip čia toliau bus, ir jau ne pirmą kartą „Draugo“ dienraštyje puola Lietuvos mokyklas. Atseit būna daug blogiau. Prelatas Juozas Prunskis pasibaisėjęs atranda, kad dalis Lietuvos studentų moko kitų tarybinių respublikų aukštoiose mokyklose. „Matyt, bijomasi, — rašo J. Prunskis, — kad klausantieji paskaitų Vilniuje studentai gali išgirsti didesnio palankumo lietuvių tautai“. Leningrade ir Minske, jo nuomone, studentams bus išplautas smegenys... Čia belieka nebent priminti, kad jau nuo pokario lietuviams mokėsi Rusijos ir kitų respublikų aukštoiose mokyklose, kaip, beje, ir Čekoslovakijoje, Vengrijoje ir kitose šalyse. O kur turėjome semtis šiuolaikinių fizikos, chemijos, technikos žinių — galbūt kunigų seminarijose? Nepatinka prelatui ir tai, kad Maskvoje ir kituose didžiuosiuose universitetuose lietuviams moko knygų leidybos, vyksta į Leningradą ir Estijos, dailės institutus, konservatorijas... Tačiau juk ten dirba tarptautinio garso profesūra ir mokosi ne vien lietuviams, bet suomiams, lenkams, kitų kraštų atstovams. Duok dieve, kaip sakoma, ten pakliūti, tuo labiau — „ne konkurso tvarka“, kaip visiškai teisingai pažymi „Draugo“ dienraštyje. Juk konkurso keliu prisimušti, tarkime, į Leningrado konservatoriją — daugiau nei suku... Bet čikagiškis dienraštyje nė nemano skaitytis su faktais, apsiriboja tokia tradicine demagogija: „Kitaip sakant, ruošiant būsimuosius Lietuvos kultūrininkus, stengiamasi izoliuoti nuo tautinė atmosferą kvėpuojančių Lietuvos mokyklų...“ Žodžiu, moksles — sau, „atmosfera“ — sau, nežiūrint to, kad ir Lietuvos mokyklas tas pats „Draugas“, padedant „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikai“, jau šimtus kartų skelbė „rusifikacijos židiniais“ ir tiesiog praeikė personaliai vos ne kiekvieną Lietuvos mokytoją... Straipsnis baigiamas tokiais žodžiais: „Gerai, kad nors Vakaruose turime stiprių gynėjų...“ Belieka pridurti: gerai, kad mes, lietuviams, bent Lietuvoje klerikalinių gynėjų neturime.

V. Liauška

Į BENDRĄ VERPETĄ?

Kur veda „perestroika“ — klausia „Europos lietuvis“, iš karto suintriguodamas skaitytoją. Laikraštyje rašoma: „Komunistai, veik visi sudarydami didžiulę sovietinių valdininkų ir savųjų intresų saugotojų masę, visai nėra linkę susitaikyti su Gorbačiovo „perestroikos“ esme. O kam „susitaikyti“, jeigu ir pats tarybinis vadovas, kaip tvirtina laikraštis, „grįžęs iš atostogų, labai ryškiai nubrėžė savo „perestroikos“ ribas?“ Panašiai lenkia ir kiti tarybiniai vadovai, kurie, anot „Europos lietuvis“, „bara sovietinius žurnalistus, kad jų straipsniuose nuėinama per toli...“ Dar pateikęs vieną kitą iš piršto laužtą žinią, laikraštis nuleidžia uždangą: „Patsvėrė tuos visus faktus, mes priėisime išvados, kad „perestroika“

[Atkelia iš 2 pusl.]

klausė: „Ar galima sutarties dėl strateginės ginkluotės sumažinimo 50 procentų ratifikaciją dar esant R. Reagano administracijai?“. Ir atsako: „Jeigu toks susitarimas bus pasirašytas Maskvoje dar pirmoje metų pusėje, tai galimas“. Tuo, žinoma, džiaugtųsi milijonai žmonių visame pasaulyje. Mūsų planeta nužengtų labai reikšmingą žingsnį visiško branduolinio ginklo likvidavimo keliu.

R. Rokas

Vilnius, 1988 m. balandžio 14 d.

IŠ GYVENIMO BALSUOSE

Romas žinojo, kad tai, kas jam reikėjo padaryti, jis padarė — iš Australijos perdavė kelias korespondencijas į „Amerikos balsą“. Ir tai, jo supratimu, daugiau, negu galima buvo tikėtis. Nesmagu tik žinoti, kad dar ne kartą teks sugrįžti prie Pasaulio lietuvių jaunimo VI kongreso temos. Aplink visi stengiasi jį aukštinti, garbinti, kad tik niekam nebūtų gaila išleistų pinigų. Ir vis tik, nepaisant to, ką kongresas padarė ir ko nepadarė, Romas jautė mielą jausmą, pradėjęs jį persekioti dar Australijoje. Buvo malonu, kad dar kartelį pavyko susirinkti iš atokiausių pasaulio kampų jaunimui. Būtent čia kaip reta gerai patyrė, kad lietuviškas žodis greičiau išsikvepia ir išnyksta, negu ta dvasinė įkrova, kuri ir praradusį lietuvišką kalbą žmogų ragina būti lietuviu. Romas galėjo drąsiai sakyti, kad Australijoje į savo kongresą susirinkęs jaunimas tautiškai buvo beraštis ar mažaraštis, tačiau tai nesutrukdė jam būti lietuvišku. Šis jaunimas, kalbantis angliškai ir kitomis kalbomis, buvo įsitikinęs, kad jis tikrų tikriausiai lietuviškas. Ir niekas negalėjo ar nenorėjo tokiu ju nuoširdumu nepatikėti. Argi negražu? Gražu, oi, kaip gražu, kai gražiau nėra. Ir tai reiškė, kad tie jauni žmonės savo kalba perėję į kitas tautas, sieloje išlaiko senovę — tą tolimą laiką, kuomet jų tėvai ar seneliai dar nežinojo išėivijos.

— Labas, Romai. Jau? Sugrįžai?

— Labas, labas, — pasakė Romas ir paklausė: — Kas naujo „Balsuose“?

Eglė timpltelėjo petukus.

— Ar kitokių klausimų neturi? „Balsai“... Jeigu rimtai, tai kas gali atsakyti, kas juose naujo? „Balsai“ — keistas kinkinys — „Amerikos balsas“, Vatikanio radijas, „Laisvoji Europa“. Ši trijulė ir yra „Balsai“. Todėl norint žinoti, kas juose nauja, reiktų sugebėti kažkokiu būdu iškart „apsėsti“ tris radijo stotis, kurių programose yra transliacijos lietuvių kalba.

Tomis dienomis žinias iš Australijos į Lietuvą intensyviausiai perdavinėjo Vatikanio radijas. Tik naivuoliai nepajuto, kas labiausiai globoja šeštąjį lietuvių jaunimo kongresą.

— Romai, tu manai, kad iš tikrųjų Jonas Paulius II žinojo, kad vyksta Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas?

— Paklaustum jo, Eglė...

— Jo? Bet jeigu jis nežinojo, ir šitaip jo vardu, tai...

— Kas — „tai...“? — paklausė Romas ir pritilo.

— Ko aš čia prie tavęs prikibau. Ne tu popiežius, ne tu Vatikanio valstybės sekretorius Kazorolis... — netikėtai liovėsi smalsavusi Eglė.

— Norėčiau, bet, deja, ne aš, — smagiau atsiliepė Romas. Jis Eglę suprato iš pirmų žodžių. Bažnytininkai lietuvių jaunimo kong-

kelia? Juk nemažai pramonės įmonių sumažino dirbančiųjų skaičių, dirba nro šių metų naujomis ūkininkavimo sąlygomis. Ne tik tai pramonė, bet ir žemės ūkis, transportas, prekyba. Ir nieko baisaus neįvyko! Apie tai vėliau parašytų „Draugo“ dienraštyje. Bet, pasirodo, paprasčiausiai klaidinti skaitytoją, kaip tai daro „Europos lietuvis“. Bet ir „Draugas“ tuojau sugriebia: vis tiek esą būtina sekti „sovietinius įvykius“, nepamiršti... O kaip kitaip? Visas pasaulis stebi, vertina, diskutuoja. Vis sunkiau ir „vaduotojų“ spaudai palikti nuošaly. Ar ne „perestroika“, kurią taip koneveikia, ir įtraukė juos į bendrą verpetą?

Jonas Beržanskas

reso reikšmę labiausiai akcentavo sveikinimo telegrama, kuria Vatikanio valstybės sekretorius Kazorolis popiežiaus Jono Pauliaus II vardu atsiuntė į Australiją susirinkusiam jaunimui. „Šventas tėvas nudžiugo sužinojęs, kad Australijoje vyksta VI pasaulio lietuvių jaunimo kongresas“, — sakoma toje telegramoje. Daug kas, girdėdami tuos žodžius jautė, kaip jis „nudžiugo“. Bažnytininkai mažiausiai varžosi dėl tuščių efektų. Jiems prireikė, kad šventasis tėvas būtų pilnas pasitikėjimo ir — prašau! — jis, cituoju: „Pilnas pasitikėjimo, kad lietuvių jaunimas ir toliau brangins brangųjį savo tautos kultūrinį paveldą visos žmonijos gerovei...“

Bažnytinė maniera, kunigiškumas jautėsi ir iš kitų kongreso puošmenų. Toks buvo ir neva Lietuvos jaunimo sveikinimas VI pasaulio lietuvių jaunimo kongreso dalyviams. Skaitydamas šį laišką, Romas stebėjosi, kaip plačiai šioje aplinkoje įsigalėjęs melas. „Lietuvos jaunimas nuoširdžiai dėkoja „Laisvosios Europos“, Vatikanio bei „Amerikos balso“ radijų darbuotojams, visoms užsienio lietuvių informacijos tarnyboms už operatyvumą, didelį indėlį į mūsų (t. y. Lietuvos jaunimo — P. Š.) dorovinį ir patriotinį auklėjimą“.

— Taip, taip, Eglė, — nesu nei Jonas Paulius II, nei Vatikanio valstybės sekretorius Kazorolis... — pasakė dabar Romas. Jam nesinorėjo ilgiau gaišti laiko plepalams. Tačiau iš Australijos didžiausias jo išpuolis tas, kad ten labai aiškiai suprato, kad nors diplomatiškai, bet viešai kongresas pripažino, kad lietuviškojoje išėivijoje prarastas tikėjimas „vadavimo“ perspektyva. Atvirai pasakyta, kad jėgos išseko. Savo veidu kongresas pasuko Lietuvos pusėn, nepagalėjo jos jaunimui liaupsių. O laiške Lietuvos jaunimui šitaip:

— Mieli Lietuvos bendraamžiai ir bendraminčiai. (Girdit? — Ir bendraminčiai! — P. Š.) Mes, į Australiją suvažiuosieji lietuvių jaunimo atstovai iš 11-os laisvojo pasaulio kraštų, nuoširdžiai sveikiname jus, brangus Lietuvos jaunime. Čia susirinkome įprasminti šio VI pasaulinio lietuvių jaunimo kongreso šūkį — „Tautos likimas — mūsų atsakomybė“... Nors esame iš skirtingų pasaulio kampų, veikiami savo gyvenamojo krašto aplinkos, mus riša meilė Lietuvai ir mūsų noras ją išlaikyti gyvą užsienyje... Jūsų sveikinimas šio jaunimo kongreso proga mus labai paveikė. Jūsų teigimas, kad užsienio radijo laidos ir susitikimai su mumis yra vienintelis Lietuvos jaunimo žinių šaltinis, patvirtino mūsų gyvo ryšio svarbą...“

Ir visas laiškas toks. Kabink virvę už bet kokios jo eilutės ir smaukis, jeigu nenori apsijuokti iš savęs vakarykščio. Ar gi seniai čia į „gyvo ryšio svarbą“, kitą variantą, į Lietuvos ir išėivijos jaunimo kontaktų svarbą šiųjų veikėjų buvo žiūrima kaip į nusikaltimą, tautos ir tautiškų idealų išdavystę.

Žinojo Romas, kad „gyvo ryšio svarba“ — tai sena idėja, pasakyta iš anapus — kur Vilnius, Nemunas, kur Tarybų Lietuva. Ir skaitydamas tą laišką Lietuvos jaunimui, jis galvojo, ar tik nepavėlavo boba įsesti į vežimą. Tačiau dabar jam reikėjo paruošti transliacijai išpuolį iš jaunimo kongreso Australijoje. Ir netikėtai pajuto, kad su Eglę skirtis nesinori, visai neprošal paplepėti, pabūti toliau nuo transliacijų į Lietuvą. Galbūt todėl, jog žinojo, kad paties svarbiausio jis nepasakys.

Pranas Šilinis

Žmonės ir datos

BALANDŽIO 17 DIENA
PRIEŠ 100 METŲ

gimė revoliucinio judėjimo Lietuvoje ir Rusijoje dalyvis Juozas Stankūnas. Iš pradžių jis priklausė Lietuvos socialdemokratų partijai, o nuo 1907 metų — Komunistų partijai. Už revoliucinę veiklą buvo kalintas Kaune, Chersone, išstremtas į Sibirą. Įvykus Vasario buržuazinei-demokratinei revoliucijai Rusijoje, Juozas Stankūnas atvyko į Petrogradą, įstojo į Raudonąją Gvardiją, dalyvavo Spalio revoliucijoje, šturmavo Žiemos rūmus, kovojo daugelyje Pilietinio karo Rusijoje frontų. Didžiojo Tėvynės karo metais tarnavo Raudonosios Armijos 16-oje Lietuviškoje divizijoje. Pokario metais dirbo Vilniuje ūkinį ir administracinį darbą. Mirė J. Stankūnas 1957 metais.

BALANDŽIO 18 DIENA
PRIEŠ 90 METŲ

Mažeikių rajone, Kliviškuose, gimė lietuvių zoologas, hidrobiologas, Tarybų Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas Steponas Jančauskas. Jis mokėsi Kauno universitete, o paskiau specializavosi hidrobiologijos srityje Čekoslovakijoje, Brno universiteto zoologijos institute. Nuo 1941 metų jo mokslinė pedagoginė veikla daugiausia susijusi su Vilniaus universitetu. Čia jis dirbo zoologijos katedros docentu, profesoriumi, vedėju. Taip pat buvo Universiteto prorektorius mokslo reikalams. Dar dirbdamas Kauno universitete, jis daug prisidėjo prie respublikos faunos rinkimo ir Zoologijos muziejaus sukūrimo. Steponas Jančauskas rašė mokslinius straipsnius apie gėlių vandenių kladoceerų fauną, chiromanidų metamorfozę ir kitais bestuburių zoologijos klausimais. Mirė mokslininkas 1984 metais.

BALANDŽIO 20 DIENA
PRIEŠ 90 METŲ

gimė revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis Jurgis Kondrotas. Savo gyvenimą su Lietuvos Komunistų partija jis susiejo 1920 metais. Už revoliucinę veiklą kariuomenėje buvo suimtas ir nuteistas sušaudyti. Mirties bausmę pakeitus kalėjimu iki gyvos galvos, buvo kalintas Kaune. Bet Lietuvai su Tarybų Rusija pasikeitus politiniais kalbiniais, Jurgis Kondrotas išvyko į Tarybų Rusiją. Ten jis mokėsi kariniuose kursuose, vėliau Vakarų tautinių mažumų komunistiniame universitete Maskvoje. Kurį laiką jis priklausė Lietuvos proletarijų rašytojų ir poetų sąjungai, rašė eilėraščius, dirbo liaudies švietimo įstaigose. Mirė Jurgis Kondrotas 1943 metais.

BALANDŽIO 22 DIENA
PRIEŠ 120 METŲ

Telšių apskrityje, Plungės valsčiuje, Kumžaičių kaime, gimė knygnešys, visuomenės veikėjas Jurgis Gudas. Jis buvo bežemis valstietis, vertėsis siuvėjo amatu. Šis amatas jam padėdavo ir knygnešio darbe. Iš mažų dienų su vyresniųjų pagalba pramokęs skaityti, jis labai pamėgo knygas. Jų platinimui pasikyrė visą savo gyvenimą. Knygas J. Gudas gabenė iš Tilžės ir platino Žemaitijoje: Kulių, Plungės, Mažeikių, Alsėdžių, Kalvarijos apylinkėse. Iš pradžių platino lietuvišką religinę literatūrą, vėliau — pažangius ateistinius, socialdemokratinus leidinius. 1905 metų revoliucijos metu dalyvavo Lietuvos socialdemokratų veikloje, buvo persekiojamas. Jurgis Gudas bendradarbiavo su žymiaisiais

knygnešiais. Žemaitijoje visur turėjo savo sandėlių, platų agentų tinklą, kūrė kuopeles knygoms, laikraščiams skaityti ir platinti. Vėlesniais metais jis platino laisvamanišką literatūrą. Kaip jis pats prisimena: „Socialdemokratų literatūros išplatinau apie 30 pūdų, gabenau ir platinau visus dr. Sliūpo, kun. Dembskio, Šerno raštus ir t. t. Žodžiu sakant, kai tik pamatydavo kokią aktyvią lietuvišką knygelę, tuoj emiau ir platinau“.

Hitlerininkams okupavus Lietuvą, prasidėjo masiniai tarybinių žmonių suėmimai ir žudymai. Nėbuvo aplenkta ir knygnešys Jurgis Gudas. Jau pirmosiomis 1941 metų liepos dienomis jis buvo suimtas. Kaip liudijo gyvi likę kartu su J. Gudu kalėjusieji, knygnešys buvo sušaudytas tą pačių metų gruodžio mėnesį kartu su komunistu Kostu Saliu. Abu jie buvo užkasti vienoje duobėje Kvecių miškelyje.

BALANDŽIO 23 DIENA
PRIEŠ 80 METŲ

Tauragės rajone, Sakalynės kaime, gimė lietuvių kalbininkas, Tarybų Lietuvos nusipelnęs mokslo veikėjas Jonas Kruopas. Kauno universitete jis studijavo lietuvių kalbą ir literatūrą. Jau studentu būdamas ėmė reikštis kalbos draugijos veikloje, rašė straipsnius į „Gimtąją kalbą“. 1937 metais Jonas Kruopas baigė universitetą ir buvo paskirtas Klaipėdos pedagoginio instituto dėstytoju. Vėliau jis dėstė įvairias lietuvių kalbos disciplinas Vilniaus universitete ir Pedagoginiame institute. 1945 metais pradėjo dirbti Lietuvių kalbos ir literatūros institute moksliniu bendradarbiu, vėliau sektoriaus vadovu ir direktoriaus pavaduotoju. 15 metų J. Kruopas vadovavo žodynų sektoriui ir buvo vyriausias „Lietuvių kalbos žodyno“ redaktorius. Tai buvo svarbiausias jo darbas. Už tai jam kartu su kitais žodyno bendradarbiais 1965 metais buvo paskirta respublikinė premija. Šis žodynas susilaukė teigiamo atgarsio visame kalbos pasaulyje, kaip vienas didžiausių indoeuropiečių kalbotyros šaltinių. Šalia to Jonas Kruopas buvo ir „Dabartinės lietuvių kalbos žodyno“ I ir II leidinių atsakingas redaktorius. Žodynas turi didelę reikšmę lietuvių literatūrinės kalbos kultūrai, jos normų nustatymui ir įdiegimui. Mirė mokslininkas 1975 metų spalio mėnesį pačiame kūrybinių jėgų brandume, kupinas gražiausių sumanymų ir užmojų.

BALANDŽIO 25 DIENA
PRIEŠ 105 METUS

gimė lietuvių literatas ir visuomenės veikėjas, filosofijos mokslų daktaras Pranas Augustaitis. Nuo 1922 metų jis dirbo Kauno universitete, aktyviai bendradarbiavo ateistiniame žurnale „Vaga“ bei antifašistiniame žurnale „Literatūra“, spausdino antireliginius straipsnius, dirbo antiklerikalinėse organizacijose. Pranas Augustaitis buvo Lietuvių draugijos Tarybų Sąjungos tautų kultūrai pažinti valdybos narys ir 1935 metais padėjo organizuoti pirmąją tarybinę spaudos parodą Kaune. Vėliau dirbo Vilniaus universiteto profesoriumi. Vokiečių fašistams okupavus Lietuvą, iš pareigų buvo atleistas ir netrukus mirė.

BALANDŽIO 25 DIENA
PRIEŠ 190 METŲ

Vilniuje gimė anatomas, medicinos mokslų daktaras Adomas Belkevičius. Baigęs Vilniaus universi-

Monumentas žuvusiems revoliucijos kovotojams atminti Kampano sostinės Pnompento centre.

KAS SLYPI UŽ EGZOTIŠKŲ PAVADINIMŲ

Lietuvoje rasime bent kelias gyvenvietes ir miestelius, pavadintus Bajorais, Ignalinos rajono žemėlapyje — Tilžę, bet šit, važiuodami iš Kauno į Jonavą, tikrai būsite priblokšti, kai pakelėje sumėlynuos kelio rodyklę — „Sveicarija — 1 km“. Kas per dyvail Regis, neperkirtome nė vienos valstybės sienos, o atsidadėme svetur. Tačiau dar labiau nustebsite, kai, užsukę į Sveicariją, išgirsite:

— Važiuoju Paryžiun, turbūt per pietų pertrauką apsisuksiu...

Ir vis tik nieko stebėtino čia nėra. Apie Sveicariją tokia informacija: tai Jonavos tarybinio ūkio centrinė gyvenvietė. Šiame ūkyje — stambiausias respublikoje brangiakailių audinių veislynas. Jų čia

teto medicinos fakultetą, gilino žinias Peterburge ir Maskvoje. Nuo 1823 metų dirbo Vilniaus universiteto anatomijos adjunktas, nuo 1827 metų anatomijos profesoriumi. Subūręs anatomus, A. Belkevičius praturtino Vilniaus anatomijos muziejų, kuris užėmė vieną pirmųjų vietų Europoje. Mokslininkas tyrinėjo kaulėjimo židinius, kaltūną, naujagimių plaučių uždegimus, tymines liaukas ir kita. Be to, jis dirbo botanikos ir ornitologijos srityse.

BALANDŽIO 27 DIENA
PRIEŠ 125 METUS

gimė lietuvių rašytojas Ksaveras Sakalauskas-Vanagėlis. Mokytojo Lietuvoje, vėliau Lenkijoje. Ir vienur, ir kitur dalyvavo kultūrinėje veikloje, platino draudžiamą literatūrą, bendradarbiavo „Aušroje“ ir kituose spaudos leidiniuose. Reikšmingesnė Sakalausko-Vanagėlio kūryba sukurta XIX a. pabaigoje. Tai daugiausia patriotinė ir meilės lyrika. Kai kurie jo eilėraščiai, skirti vaikams, buvo spausdinami mokyklų skaitiniuose bei chrestomatijose.

auginama net dvidešimt tūkstančių. Jonaviečių išaugintų žvėrelių kailiukai brangiai įvertinami Leningrado tarptautiniame aukcione.

Jonavos tarybinio ūkio valdose rasime ne tik Paryžių, bet dar ir Londoną, Veneciją, buvo ir Madagaskaras, bet šio kaimo gyventojai jau išsikėlė į pagrindinę gyvenvietę. Trumpa statistika: Paryžiuje — trys kiemai (beje, šią vietą nuolat lanko turistai, kad pamatytų vaizdingą lietuvišką Paryžių) su devyniais gyventojais, Venecijoje — dvylika kiemų su 21 gyventoju, Londone — trys kiemai ir trys gyventojai, o pačioje Sveicarijoje gyvena 700 žmonių.

Mokslininkai sako, kad šie egzotiški pavadinimai žemėlapyje atsirado istoriškai: vieni iš svetur atkeliavę geografiniai pavadinimai buvo pritaikyti konkrečioms vietovėms dėl gamtovaizdžio, kiti dėl geografinių ir ekonominių panašumų, o kai kuriuos parvežė iš tolimų kelionių sugrįžusieji.

Tokių vietovardžių Lietuvoje — kelios dešimtys. Štai Molėtų rajone rasime kaimus, pavadintus Egiptu ir Arabija, Prienų rajone Ameriką, Kaišiadorių rajone — Lijoną, Zarasų — Madagaskarą, Vilniaus rajone — Europą.

Jonas Valtkečius

Vilnis, 1988 m. balandžio 14 d.

Kas naujo Lietuvoje

Vilniaus sporto rūmuose pirmą kartą koncertavo roko grupė „Kalvė“ iš Alytaus.
V. Brajo nuotr.

KATEDRA ATVERIA POŽEMIUS

Daugelį metų Vilniaus katedros, kurioje dabar įsikūrusi Paveikslų galerija, požemiais galima buvo susipažinti tik nedideliame karališkame muziejuje. Penkiolika minučių užtrukdavo ši ekskursija, tačiau daugeliui ji įsimindavo visam gyvenimui. Įrengti mauzoliejų paskatino netikėtas atradimas. 1931 metais, remontuojant neregėto potvynio apgadintą Katedrą, buvo aptikta kripta su Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro Jogailaičio ir abiejų Žygimanto Augusto žmonių — Elžbietos ir Barbaros Radvilaitės palaikais. Mauzoliejus buvo atidarytas po karo, tačiau likusioji požemių dalis tvyrojo tamsoje.

Dabar lankytojams bus atvertas dešimt kartų didesnis Katedros požemių plotas, — pasakoja mūsų kultūros veikėjas, Dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys. — Požemiuose jau baigia tyrinėjimus archeologai ir rengiamos ekspozicijos...

Nuo karališkojo mauzoliejiaus durų koridorius veda gilyn. Šio koridoriaus sienose bus įrengtos lentynos su visų tautiečių, palaidotų lietuviškame panteone, vardais. Šiuo koridoriumi patenkama prie vieno unikaliausių archeologų aptiktų radinių. Siaurame požemyje su kriptomis liekanomis viena siena pridengta lentelių skydu.

Tai vienintelis toks monumentalios tapybos pavyzdys mūsų krašte, — sako Romualdas Budrys, nukeldamas skydą, ir mūsų žvilgsniams atsiveria freska, tapyta bibliniais motyvais, — ji datuojama maždaug XV amžiaus pabaiga. O štai čia šalia freskos galite pamatyti pačius seniausius Katedros mūrus, matot, rišamasis skiedinys maišytas dar su rusvu molu. Ir šis istorinio statinio kontrastas — pati seniausia Vilniaus architektūra...

Šias požemių įžybybes lankytojas pamatys už stiklo, o toliau, koridoriaus atšakoje, — kripta, kurioje ir buvo rasti karališkieji palaikai. Koridorius virsta požemine sale. Čia bus eksponuojami archeologinių kasinėjimų radiniai. Tai daugiausia architektūrinės detalės, pasakojančios apie gotikinę Katedrą. Beje, požemiai — tai Katedros gotika. Dabar pastatą mes Vilnis, 1988 m. balandžio 14 d.

regime klasicizmo stiliaus, bet jame kaip veidrodyje atsispindi visi miesto architektūros stiliai — nuo gotikos iki renesanso bei baroko.

— Kokie radiniai ypač nudžiugino ir nustebino archeologus? — klausiu direktorių, kai iš požeminės salės išeiname į mažesnę patalpą su kriptomis liekanomis.

— Čia aptikta apeigų aikštelė, kaip ją pavadino mokslininkai, — rodo biraus smėlio šlaitelį su juodomis pelenų juostelėmis Romualdas Budrys. Manoma, kad dar iki Katedros čia buvusi pagoniškoji apeigų vieta, kurią kronikas vadina Šventaragio slėniu...

Katedra mūryta, įvedus krikščionybę, 1387—1388 metais, o kultūriniai apeigų aikštelės sluoksniai, kuriuos lankytojas irgi pamatys už stiklo, datuojami mūsų eros antrojo tūkstantmečio pirmaisiais amžiais. Greta — aukojimo židiniai. Dar senesni — mūsų eros pirmasis tūkstantmetis.

Iš šio požemio takelis veda prie Katedros slenksčio. Po juo atidengta kultūrinį sluoksnį gali skaityti kaip knygą. Čia matai ir Jogailos statytos katedros grindis, ir Vytauto pastatytos slenksčių. Iš viso archeologai aptiko antras grindų liekanas — tai irgi unikali medžiaga istorikams. Čia maršrutas Katedros požemiais baigiasi. Išėjini į viršų ir matai, kad atsidūrei beveik prie pat išėjimo. Užverti galvą ir regi beveik po šimto metų Katedros skliautus vėl padabiniusius P. Smuglevičiaus paveikslus. Jie atgaivino istorinės aplinkos autentiškumą. Katedra nunai ne tik atveria savo požemius. Specialistai suderino unikaliuosius vargonus — ir naujo koncertinio sezono metu jie žavės nepakartojamu skambesiu. Papildytos tapybos, grafikos, graviūrų kolekcijos. Sviežiū rūbų sušvito visas restauruotas pastatas. Beje, taipogi požemiuose įrengta speciali oro kondicionavimo ir temperatūrinio režimo sistema, kurią valdo kompiuteriai automatiškai. Ji padės išsaugoti meno kūrinių kolekcijas, patį pastatą nuo laiko poveikio.

Viktoras Armalis

Komunistu galėsi tapti tik tada, kai praturtinsi savo atmintį visų tu gerybių, kurias žmonija yra sukūrusi.

V. Leninas

AR SULAUKSIME VILNIUJE ŽIRGŲ

Dar iš tolo Albinui sušukau: — Tegu bus pagarbintas dievas, šventosios dvasios ir...

Tiesa, taip darau ne visuomet. Tik tais atvejais, kai sutinku šį žmogų, gerai nusiteikusį ir, vadinausi, pasiruošusį priimti savo paties humorą. Tai pamėgti Albino Ramanausko žodžiai. Kalba juos svečiuose, draugų būrely, kalba juos sutikęs pažįstamą. Būtent todėl pamėginu juos iškalbėti pirmiau jo.

— Ir dievų, ir dvasių šiandieną pilnas Vilnius, — atsiliepė Albinas. Laukti ilgai neteko ir štai jau pats savo sieloje išgirdau jų šiltą alsavimą. Albinas džiaugėsi, gavęs su draugais leidimą įsteigti kooperatyvą. Nepasakytum, kad šis žodis Vilniuje girdimas retai. Taip, kooperatyvų — ir tokių, ir anokių — jau nemažai. Dažnas vilnietis jau suspėjo dėl brangumo gerokai pyktelėti ir nusikosėti jų puse. Tačiau, kaip anoj patarlėj: bijaisi vilko — neik į mišką. Prieš mane stovėjo vienas iš naujo kooperatyvo steigėjų.

— Tai gal interviu? — pasakiau.

— Interviu dabar mums reikalingas kaip ligoniui grynas oras...

Tai buvo tiesa. Tik Ramanauskas jau prakalbo viso kooperatyvo vardu. Nepasisekė pasiaiškinti, kieno konkrečiai galvą apšvietė mintis užsiimti tokiu neįprastu darbu. Beje, ir dabar nelabai suprantu, kas iš jų sumanymo išeis. Tačiau Ramanauskas, kiti du jo artimiausi kolegos — Rolandas Žibaitis, Viktoras Vitkauskas — šimtaprocentiniai teigia, kad sužvengs, būtinai sužvengs Vilniuje žirgai.

— Bet, žmonės, atsiminkite, kad Vilnius — ne Palanga. Girdečiau, ten irgi įsteigtas kooperatyvas, pakinkęs arklį į bričką, fajetoną ir karietą. Bet tai — Palanga. Automobilis jį neįsileidžiamas. O Vilniuje?.. Sutriuškins, sutrins ir žirgus, ir vežimus...

— Ot pamatysiu, sužvengs žirgai Vilniuje! — nepasiduoda kooperatininkai. Pradedu suprasti, kad yra dalykų, kur būtina reikalingas fanatizmas. Be jo neturėtume ne tik genijų, bet ir įdomesnių sumanymų.

— Jeigu tik sužvings, prižadau būti pirmuoju klientu. Nors dabar sodinkit į bričką ir vežkite per miestą, — pažadėjau.

— Pavėlavai. Pirmu nebūsi.

— O ką? Ar jau yra pirmas?

— Yra. Tai architektas Edvardas Kurilavičius...

Tai žmogus, įsitikinęs, jog būtent jis užbaigė vežėjų epochą Vilniuje. Tada studijavo architektūrą ir gyveno Užupio gatvėje. Tačiau laisvalaikį dažniausiai praleisdavo prie Neries. Ypatingai gegužės mėnesi, kada į Vilnių Nerimi atplaukdavo upėtakiai. Žinoma, tai nereiškia, kad tuoj ant meškerės kimba. Diena buvo liepinga, laimikis menkas. Permerktas lietaus, Edvardas pagaliau istraukė meškerės valą iš upės, susidėjo rakandus ir išėjo į namus. Tuomet gatvėje ir išgirdo galingą „tpruuuu!“ Brička sustojo, ir vežikas paprasė studentą atsistoti garbingiausioje vietoje.

Kad pinigų neturiu, žmogau. Per brangu studentams bričkom važinėti, — pasakė Kurilavičius, tačiau anas apie pinigus net girdėti nepanoro. Jau pakeliui į Užupį studentas išgirdo, kad bričkų gadyne Vilniuje baigiasi, ir jau šiandieną jos bus išrinkytos visiems laikams.

Buvo 1947 metai. Gegužės mėnesis. Ir Vilniuje lijo lietus...

Ir tikrai nuo tos dienos bričkos išrinkytos. Jau keturi dešimtmečiai, kai miestas be šios rūšies kelevinio transporto. O kuomet Kurilavičius išgirdo, kad po Vilnių ir jo apylinkes šniukština žmonės, ieškodami senųjų fajetonų, karie-

tų, bričkų, važių, pakinktų, tai labai gyvai prisiminė paskutinę kelevionę ir pasiryžo būti pirmu keleviu dabar. Tad kas gi pasakė, kad lietuviams nebūdinga idealizmas? Idealistas ir Albinas Ramanauskas.

Išgirdęs šį pasakojimą, jau nesiverčiau būti pirmuoju atgimstančio arklių transporto keleviu. Tegu juo bus architektas Edvardas Kurilavičius, kuriam, matyt, labai knieti užmokėti ir senąją skolą. Tačiau prisipažįstu, kad nera Vilniuje kito kooperatyvo, kuris žadintų tokį smalsumą. Tam, žinoma, įtakos turi pažįstami kooperatininkų veidai. Turi tam įtakos ir iš kaimo miestų atsišėstas valstietiškas būdas. Pagaliau įtakoja ir mielas supratimas, kad su atžven-giančiu Vilniun žirgu prasidės didesnis žmonių gerumas. Taip, nelengvai Vilnius priima senąjį važnyčiojimą. Jam patikėtas tik senamiestis, Valakampiai, Vingio parkas ir Belmonto miškas. Žinoma, KOL KAS, kada kooperatininkui netgi interviu žada nemaža naudos. Mat jiems norisi greičiau pasakyti:

„Zmonės iš Vilniaus! Zmonės aplink Vilnių! Zmonės iš bet kurl Skurdoka šiandien „Belmonto“ kooperatyve. Reikalinga surinkti, atremontuoti, restauruoti, žodžiu, reikalinga pastatyti ant ratų senovinį arklių transportą. Reikia pakinkyti žirgus būtent taip, kaip jie kinkyti bent prieš 40 metų. Reikia žirgus išpuosti senoviniai papuošalais. Reikia surinkti ir atstatyti pakinktus. Trumpai drūtai, reikia, kad į Vilnių sugrįžtų žirgas, o fajetone, bričkoje ar karietoje sėdėtų žmogus su botagu ir Vilniaus praeities prisiminimais“.

— Tegu bus pagarbintas dievas ir šventosios dvasios, ir... — atsisveikino A. Ramanauskas. Aš nesukub. Stoviu ir žiūriu į jo tolstančią nugarą. Patikiu, kad „Belmonto“ kooperatininkams dvasios bus geros, nes labai norisi, kad Vilniuje sužvengtų žirgai...

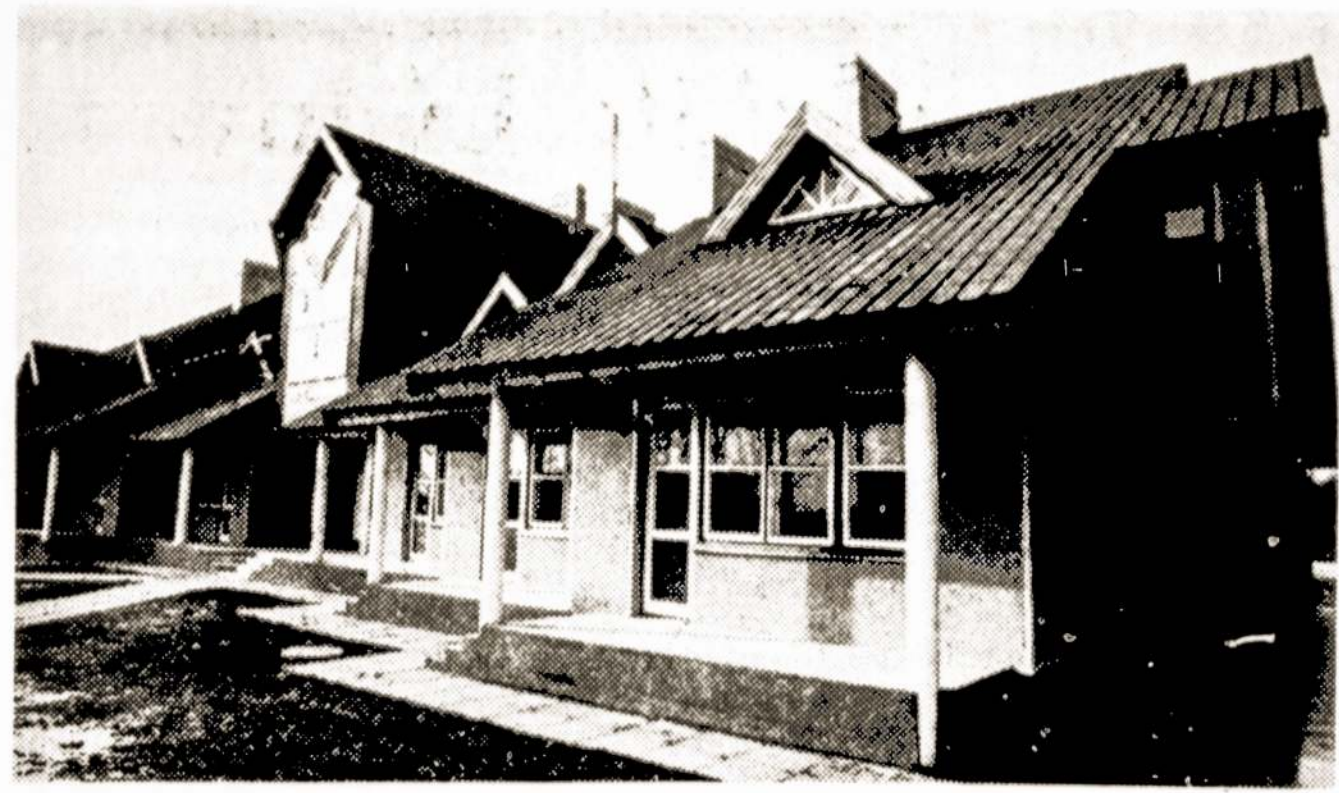
Pranas Sklėrtus

Alytuje pradėjo veikti nauja moderni pieninė.

Nuotraukoje: Darbininkė Jūratė Rokaitienė prižiūri lietuviškųjų sūrių slėgimą.

V. Gulevičiaus nuotr.

Siaulių rajono kolūkio "Pirmyn" senelių pensionatas.

Sartų sapnas

Sunkokai žiemužė migdė žemę, negreit užsimerkė ir Aukštaitijos ežerų akys. Užmigo ir Sartai. Kaip nemiegosi, kai pažadėtus toks nuostabus sapnas!

Sapnuoja tą sapną — žirgų lenktynės — Sartai jau seniai. Nė patys gerai neatsimena nuo kada. Galbūt jau daugiau kaip šimtmetis, kaip žmonės pasakojama, galbūt prieš 83-ejus metus, kaip knygoje rašoma. O galbūt nuo tos legendinės dienos, kada pono eržilą aplenkė vargšo žmogaus sartis. Jo garbei ir buvo taip pavadintas ežeras — **SARTAI**.

Vasario 6-osios sapnas prasidėjo. Nustebę Sartai — kasmet lenktynės vis gražesnės. Tad ko tikėtis po 10-ies metų? Kodėl gražesnės? Žvilgtelkime į važiuotojų būrį — 85! Rekordinis skaičius. Atstovaujama beveik pusei Lietuvos rajonų. Kiekvienais metais dalyvių daugėja.

Neatsidžiaugia Sartai Pranu Navalinsku ir jo sarčiu Agatu. Jie taip primena tuos legendinius lenktynių nugalėtojus. Pranas, Širvintų rajono „Širvintos“ kolūkio važiuotojas — TSRS sporto meistras, daugkartinis respublikinių, sąjunginių ir tarptautinių varžybų prizininkas. Dabar, Sartuose laimėjęs du prizus iš vienuolikos, užklaususiems žurnalistams atsako: „Jau turiu 107 prizus“. Jo sartis Agatas — greičiausias žirgas Tarų Sąjungoje.

— Agatas! Puikus, žymusis Agato finišas! — susižavėjęs žirgu televizijos komentatorius.

Pas važiuotojas P. Navalinskas apie šias lenktynes mano taip:

— Kuo toliau, tuo varžybos populiarėja ir tuo sunkiau kovot. Yra konkurentų. Anksčiau buvo mažiau: kaip tik geras žirgas — ir laimė yra daug metų. O dabar kiekvienais metais čempionai keičiasi.

Pasikeitė ir pačio garbingiausio — TSRS lakūnų-kosmonautų prizo nugalėtojas. Iš eilės devynerius metus juo buvo Pranas Navalinskas; šiemet — Ukmergės rajono „Gimtosios žemės“ kolūkio važiuotojas Jonas Vinckus su Agato jaunesniu broliu Agatovij.

Štai tokie svarbesni lenktynininkų laurai. Na, o tikraisiais lauro lapeliais, ir ne tik jais, kvėpėjo visa ežero pašonė. Ir „skinti“ juos galėjo kiekvienas panorėjęs. Jei jau sotas — apsidairyk prie liaudies meistrų — gal kris į akį koks mielas dirbinys — pintas, drožtas, pieštas ar lipdytas. Jei jau kritusi ašin įsidėję kišenėn — prie muzikantų, prie giedorių! Trypk kiek nori — ledas pusmetrinis. Trauk giesmę su visais kartu — pats nustebsi, iš kur tiek dainų moki. Ir visos apie žirgelį... Smalsesni — apie ristūnus pulkavosi. Dažnas iš arčiau tokį žirgą mato pirmąkart. Bet nepaskutinį. Juk čia žirgai! Juk čia Sartai!

Sventę kursto armonika, būg-

nas, nusirengusi debesį saulė. Kaitriausiai liepsnoja ligi pabaigos. Bet šventiškas šurmulys tyla. Ir saulei įskausta nuo šypsenos skruostus. Žmonės skirstosi. Išsinešdami savo šventę. Paklausti išeinančių?

Sigitas Tarda iš Pasvalio rajono: „Suradau viską, ko norėjau. Kiekvienais metais vis gražiau. Nuostabus oras“.

Albinas Dervinis iš Šalčininkų rajono: „Šiemet aš čia jau gal 10-tą kartą. Sunku pasakyti, kodėl atvažiuoju. Labai patinka žirgai. Geras renginys“.

Alvyda Mintaučytė iš Utenos: „Labai bijojau vaikščioti ledu, kad neįlūžčiau...“

Močiutė, užklausta, ar pirmąkart ji lenktynėse, aukštaitiškai: „Aš čia nuo Smetonos laikų augau, gyvenau, tai kaip pirmąkart busi... Labai gražiai atrodė. Pavaikščiagam, pasižiūrėjam“.

Valdas Umaras iš Klaipėdos: „Sventė praėjo efektingai. Daug folklorinių ansamblių. Anksčiau po lenktynių visi žmonės išsiskirstydavo, o dabar — šokiai. Gera mugė. Gaila, kad lenktynės greitai baigėsi“.

Žmonės sako, kad trumpas malonumas — dvigubas malonumas. Ir sapnas juk trunka labai trumpai, o atrodo — sapnavai visą naktį. Prisimins šį sapną pabudę pavaršai Sartai. Sako, jie tada labai gražūs. Ir sapnuoja ne jie žmonės, o žmonės Sartus... **Daina Karlonaitė**

LIETUVIŠKI VARDAI DANGUJE

Kada vakaras, kada žvaigždėta naktis, pažūrėkime į dangų! Kiek daug tolimos šviesos! Dangu gyvena įdomų gyvenimą ir gyventojai jo taip pat įvairūs. Ir, beje, visi turi vardus...

Kažin, kaip dangus lietuviškas?.. Tą sužinoti man padėjo astronomė Zina Sviderskienė.

Lietuviškais vardais jau pavadinta 17 dangaus kūnų. Mėnulyje yra Jono Sniadeckio ir Martyno Počobuto krateriai. Šie astronomai vadovavo senajai Vilniaus universiteto laboratorijai, daug prisidėjo plėtojant ir vystant astronomijos mokslą mūsų krašte. Lietuviškus vardus turi trys mažos planetos — asteroidai. Viena iš jų pavadinta Lietuvos, kita — Vilniaus, trečioji — Čiurlionio vardais. Šias mažąsias planetas 1975 m. atrado astronomas Černychas iš Krymo observatorijos. Marse yra Alytaus krateris. O Veneroje Lietuvai atstovauja deivės: du slėniai pavadinti miško fejų Medeinės ir Lazdonos vardais, kalnų virtinė Jūratorės vardu, o penki kalnagūbriai Aušros, Auskos, Bezlėjos, Brėkštos, Laumės vardais.

Šiuos vardus parinko profesorius Vytautas Straizys ir grupė maskviečių astronomų. 1985 metais juos patvirtino Japonijoje vy-

STOGASTULPIAI ANT TĖVIŠKĖS KALVŲ

Kam tenka keliauti iš Vilniaus į Lietuvos pietrytinį pakraštį — dažniausiai važiuoja į kaimyninę Baltarusiją vedančiu plentu. Vinguriuoja jis smėlio kalvelemis, kartkartėmis pasislėpdamas pušynuose, kirsdamas kokių upelių ar aplenkdamas ežerą. Ir iš tolo keliauninko žvilgsnį patraukia ant kalvelės rymantys geltoni, it saulės nuauksinti stogastulpiai. Atrodytų, lyg kas surinko, sukėlė čionai visos Lietuvėlės išlikusius stogastulpius, kad žmonės vienoje vietoje galėtų grožėtis auksarankių meistrų darbus. Tai beveik tiesa. Reikalas tik tas, kad stogastulpiai į Šalčininkų žemę atkeltiavo ne iš įvairių vietų, o buvo sukurti nagingų liaudies meistrų šiomis dienomis.

O buvo taip — į kolūkį, pavadintą „Už taiką“, susirinko menininkai iš visos Lietuvos. Pribuvo čionai kalviai nuo Alytaus, drožėjai iš Utenos, Panevėžio, Klaipėdos ir Druskininkų. Netrukus atsirado unikalūs skulptorių ansamblis.

Visas skulptūras pagal temas galima skirstyti į tris pagrindines grupes. Vienoje — vaikystės, nerūpestingo gyvenimo išraiška, kitose vaizduojamas subrendusių žmonių darbas. Trečioje autoriai atspindėjo karą beprasmybę temą.

Naujųjų stogastulpių grupė buvo kuriama atsižvelgiant į senosios smulkiosios architektūros —

koplytstulpių, stogastulpių palikimą. Autoriai stengėsi sukurti darbus liaudies dainų temomis, išreikšti ir įkūnyti medyje lietuvių mitologiją. Štai į karą išlydimas paprastas kaimo berniokas. Išlydi jį susirūpinęs tėtušis, braukia ašarą mama. Ir it nelaimės pranašas — gegutė viršum jų. O toliau — jau be raitelio paršuoliavęs vienas žirgas...

Šios karo, netekties, beprasmybės idėjos, skausmo išraiška vaizduojama ir lietuvių, ir lenkų, ir baltarusių, ir turbūt daugelio kitų tautų folklore. Stogastulpiuose išdrožtos žmonių figūrėlės, iškėlusios į dangų rankas. Jos tarsi kaltoja: „Nereikia karo, tebūnie taika“.

Kaip ir senuosiuose lietuvių liaudies meistrų, drožėjų darbuose, taip ir šiuose stogastulpiuose išdrožtos įvairios saulutės, kryžiai. Stogastulpyje, skirtame vaikystės džiaugsmams, saulutė supa kryžtaujančią vaikutę ant savo spindulių. Autorius išsako viltis, palinkėjimus: kad visas gyvenimas būtų gražus ir linksmas kaip vaikystė.

Dauguma darbų yra padabinti kaltinės geležies puošmenomis. Viename iš stulpų išskaptuoti žodžiai, kad į šią šeimą susibūrė lietuvių liaudies dainų motyvais sukurti stogastulpiai.

Ir geltonuoja jie, versdami žmones susimąstyti. Jie prieina arčiau, apžiūri, nedrąsiai liečia rankomis gruoblėtą medžio paviršių.

D. Darginaltis

AR MALA "BOROTOS MALŪNAS"

Sūduvoje, ant Dovinės upelio šlaitų, prisiminiau Kazio Borutos „Baltaragio malūną“: „Daug metų praėjo nuo tų nepaprastų įvykių, kurie dėjosi anuo metu Paudrūvės krašte, bet iki šiol žmonės pasakoja apie nelaimingą Paudrūvės malūnininką Baltaragį, jo gražuolę dukterį Jurgą, išdidų jaunikaitį Girdvainį ir jo obuolmušius žirgus,

kurie vėją pralenkdamą“.

Ant vieno upelio kranto ir dabar gali išvysti vėjo malūną. Ar tai tik ne Baltaragio?

Rašytojas Kazys Boruta yra gimęs ir augęs Kūlokų kaime. Ir šis malūnas greičiausiai yra originalas to, kuriame rašytojas „apgyvendino“ savo kūrinio herojus. Dabar tai kolūkiečių poilsia vietė. Ypač daug padirbėjo architektas Jonas Putna. Jis paruošė projektą malūno restauravimui. O rašytojo Kazio Borutos atminimui Žemaitės kolūkio kolūkiečiai pastatė „Baltaragio malūno“ herojų skulptūras. Beje, malūnas vadinamas kaip ir rašytojo kūrinyje — Baltaragio.

Restauruotame malūne įrengta keletas salių — baseinas su kaskadomis, suomiška pirtis ir netgi pavėslų galerija. Tikrieji malūno šeimininkai — Žemaitės kolūkio kolūkiečiai — čia švenčia vestuves, įvairias sukaktuves, rengia susitikimus su svečiais. Tokią ištaikingą pobūvių „vilą“ kolūkiečiai įruošė kartu su Kauno „Dailės“ kombinato dailininkais. Šie įrengė čionai vitražus, keraminių apdailą, sukūrė daug interjero detalių.

Gražus ir didingas stūkso atnaujintas malūnas. Traukia akį ir iš ažuolo išskaptuotos šlaite rymančios statulos. Čionai ir nuotaka Jurga, ir susitraukusi Svendubrės ubagyno davatka Uršulė, arklavagis Raupys, pelkių velnias Pinciukas, nenumaldomas patrakėlis Girdvainis... Visi jie — lyg ką tik tai nužengę iš romano puslapių ar iš filmo „Velnio nuotaka“.

O Žemaitės kolūkio žmonės po nelengvų darbų gali pasilinksminėti, gražiai praleisti laisvalaikį puikiai sutvarkytoje aplinkoje ant Dovinės upelio šlaito „Baltaragio malūne“...

A. Gintilas

Pasakyti aistringą kalbą — viešas dalykas, o pasakyti ją aistringai — kitas.

D. Džefersonas

Išsiauklėjęs žmogus, kuris neišpila padažo ant staltiesės, o tas, kuris nepastebi, jei tai padaro kitas.

A. Čechovas

Vilnius, 1988 m. balandžio 14 d.

Gražina Spudienė — vyresnioji pionierių vadovė

kęs tarptautinis astronautų suvažiuojimas.

Lietuviškais vardais pavadintos ir dvi kometos. Tai Černio-Petrausko kometos. Pavadintos jos jų atradėjų vardais.

Černio-Petrausko kometą buvo atrasta 1980 metų liepos 30 dieną, abiem astronomams dalyvaujant astronominėje ekspedicijoje Vidurinėje Azijoje ant Maidano kalno. Buvo studentai ir mokėsi Vilniaus universiteto fizikos fakultete. Po trejų metų Kazimieras Černius jau vienas sugebėjo atrasti savo kometą.

Beje, viena iš garsiausių dabar Lietuvoje — tai Molėtų observatorija. Ji aprūpinta moderniausia technika ir įrengimais, neblogai žinoma pasaulio astronomų.

Skirmantas Mickevičius

IŠ M. BAJARČIO INTERVIU

Mindaugas Bajarčius — Lietuvos civilinės aviacijos valdybos viršininko pavaduotojas, Vilniaus aerouosto viršininkas.

Iš jo interviu Vilniaus „Vakariniams naujienoms“:

● Vilniaus aerostoties komplekso rekonstrukcija yra labai sudėtinga. Apie tai galima spręsti iš jos sąmatinės vertės — 11 milijonų rublių. Reikės atlikti 7,5 milijono rublių vertės vien tik statybos ir montavimo darbus. Padėtį komplikuoja tai, kad statyti ir rekonstruoti tenka nenutraukiant oro eismo.

● Pirmiausia pastatytas laikinas pastatas. Ten dabar saugojimo kamera, paštas, kirpykla, avalynės taisykla, knygų kioskas, laukiama-asis keleiviams. Kartu statomas pagrindinis būsimosios aerostoties pastatas... Čekoslovakijoje nupirkta surenkamasis stogas net pirma laiko pristatytas į Vilnių, bet...

● Sulėtėjo statybos darbai. Pernai, pavyzdžiui, statybininkai nepanaudojo 545 tūkstančių rublių. Galimas daiktas, kad ir šiemet nebus panaudota 1,6 milijono rublių... O juk visas darbas būtina atlikti iki 1989 metų pabaigos.

● O štai kokia padėtis Kauno aerouoste.

Stengiamasi, kad liepos mėnesį būtų atidarytas eismas naujame Kauno aerouoste. Tai leistų iš pradžių Kauną sujungti su Maskva, šalies pietų kurortais. Netrukus

čia bus pradėti naudoti radijo įrengimai, bus baigta statyti aerouosto pirmoji eilė.

Prasidės statyba antrosios eilės, kuri tikriausiai užtruks iki 2000 metų. Sąmatinė statybos vertė labai didelė — maždaug keturis kartus pranoksta asignavimus Vilniaus aerostočiai rekonstruoti.

● Ir Palanga...

Prie naujų statybų priskiriama ir Palangos oro susisiekimo agentūra. Ji įsikūrusi miesto centre. Nuo vasaros sezono pradžios keleiviai pirks bilietus naujoje agentūroje...

Veikia kavinė, įrengtos kasos, „Sirenos“ sistema, dirba kitos tarnybos.

AFORIZMAI

Geriau nepasakyti visko, negu pasakyti per daug. **L. Tolstojus**

Garbės negalima atimti, ją galima prarasti. **A. Čechvas**

Jei tu nori, kad tave kiti gerbtų, pirmiausia ir svarbiausia, gerbk pats save. **F. Dostojevskis**

Išskaudinti galima tik tą, kuri labiausiai gerbi, bet ne tą, kurio neapkenči. **J. Grušas**

Kai žmogus stengiasi būti nuoširdus, jis jau nenuoširdus. **V. Kubanevas**

„Gražioji vilnietė-88“

Kovo 8-osios proga Vilniuje sporto rūmuose įvyko Vilniaus miesto gražuolės rinkimai. Buvo prisistačiusių trylika kandidačių. Laimėtoja — 17 metų amžiaus Ingrida Mikeliūnė. Vilniaus miesto 6-osios vakarinės vidurinės mokyklos dvyliktoje, dirbanti P. Eidukevičiaus gamybiniam susivienijime mašininkė.

D. Figelio nuotraukoje pirmojo konkurso „Gražioji vilnietė 88“ dalyvės.

IŠ MŪSŲ GYVENIMO ISTORIJŲ

MIRTIS BUVO SAŽININGESNĖ

Buvo žiema. Į pabaigąėjo 1917-ieji, pripildę pasaulį visokiomis naujienomis. Žinia apie Rusijos proletarinę revoliuciją netruko persimesti ir į Jungtines Amerikos Valstijas. O Kazimieras Stankus žinojo, kad gyventi liko neilgai. Namai jau buvo už ligoninės sienų ir čia atėdavo aplankyti žmona ir dukra. Ir nors abi stengėsi būti ramios, bet akys apsimesti nemoka: abi žinojo, ką žinojo ir jis pats. O kuomet tau tik 35-eri, mirti sunkiau.

Tylioje palatoje įsiklausydavo į sopančią širdį. Nekeikė jos, nebėrė — ji dabar buvo brangi ir dėl vienos kitos dienos. Daug ką Vilnis, 1988 m. balandžio 14 d.

reikėjo prisiminti, ir pirmiausia vaikystę — žmogaus pradžią, gyvenimo pradžią.

Mažytis, skurdus gimtasis Švėkšnos miesteliukas Zemaitijoje dabar irgi buvo spalvingas. Atsisveikino su juo prieš dešimt metų. Ir nuo to laiko — tik Amerika. Ji jau buvo išjudinusi svajonėmis Lietuvos jaunimą ir atkeliavęs nustebo, kad jo čia tiek nemažai. Amerikoje, beje, surado ne tik tautiečių, surado ir užgrūdino savo kitokius įsitikinimus. Dabar jį valdė ne dievas, o protas, ir Kazimieras Stankus netikėtai pats sau matė save iškilusį aukščiau kunigų ir viso davatkyno.

Aplankykite Lietuvą

Abiejų pažangiųjų laikraščių („Vilnius“ ir „Laisvės“) aktyvas šiemet organizuoja septynias turistines grupes vykti į Lietuvą. Kaip visuomet, grupės Vilniuje pasitiks Tėviškės draugija. Šių grupių turistai turės progą aplankyti savo gimtąsias vietas, pabuvoti su giminių, draugais bei pažįstamais.

Jau susitarta, kad visais keliomis reikalais rūpintųsi American Travel Service Bureau agentūra, 9727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643, telefonas (312) 238-9787. Dėl daugiau informacijų kreipkitės į „Vilnius“ įstaigą, 3116 S. Halsted St., Chicago, IL 60608, telefonas (312) 842-7325.

Grupės išdėstytos sekamai:

Išvyks ir atvyks	Kur kiek naktų nakvos
Gegužės 24 .... Birželio 12	Maskvoje 2, Vilniuje 15, Maskvoje 1
Birželio 20 ..... Liepos 9	Maskvoje 2, Vilniuje 15, Maskvoje 1
Liepos 5 ..... Liepos 20	Maskvoje 2, Vilniuje 10, Maskvoje 2
Rugpj. 8 .... Rugpjūčio 29	Belgrade 1, Maskvoje 2, Vilniuje 15 Moscow 1, Belgrade 1,
Rugpj. 29 — Rugsėjo 12	Maskvoje 2, Vilniuje 10, Maskvoje 1
Rugsėjo 6 .... Rugsėjo 25	Maskvoje 2, Vilniuje 15, Maskvoje 2
Spalio 4 ..... Spalio 19	Maskvoje 2, Vilniuje 10, Maskvoje 2

Kaštus

Pirma grupė iš Čikagos \$2315.00, iš New Yorko \$2205.00
Antra grupė iš Čikagos \$2415.00, iš New Yorko \$2305.00
Trečia grupė iš Čikagos \$2150.00, iš New Yorko \$2040.00
Ketvirta grupė iš Čikagos \$2415.00, iš New Yorko \$2305.00
Penkta grupė iš Čikagos \$2150.00, iš New Yorko \$2040.00
Šešta grupė iš Čikagos \$2415.00, iš New Yorko \$2305.00
Septinta grupė iš Čikagos \$1825.00, iš New Yorko \$1715.00

P.S. Kadangi lėktuvais keliauti kainos nėra pastovios, tai ir su šiomis grupėmis keliauti į Lietuvą, iškeliavimo metu, gali būti truputį brangiau ar pigiau. **Adm.**

Toks didelis Kazimieras jautėsi ir mirties patale. Bėda, kad didelio dvasingumo žmogaus dažnas pašalietis nepamato. Taip atsitiko ir su kunigu Jakaičiu. Jis atėjo pas ligonį įsitikinęs, kad bus priimtas.
— Garbė Jėzui Kristui...
— Socialistas, kunige, aš, — pasakė ligonis.

— Tai paskutinė galimybė susitaikyti su Dievu.

Kazimieras pažūrėjo kunigui į akis. Žinojo, ką jam pasakyti, tačiau pradžioje norėjo suprasti, kiek bažnyčios tarnas atsinešė užuojautos, ne kunigiškos, o žmogiškos. Ir greit suprato, kad mirtis sąžiningesne. Ji neslėpė savo ketinimų, spaudė, degino ligonio širdį, nepalikdama jokios vilties pasveikti. Kunigas atėjo pabiznieriuti. O kaip kitaip, jeigu žinojo ligonį esant netikintį. Vylėsi, kad mirties išgąstis padarys ligonį žaisliuku bažnytininko rankose?

Tačiau šį kartą mirties patale buvo didvyriškas žmogus. Ir „Laisvė“ rašė, kad kunigui Jakaičiui ligonis pasakęs: „Per 11 metų išbuva be tamtos, tai ir dabar išbūsiu“. Paskui pridūrė: „Atsimink, kad aš sergu ne proto, bet širdies liga“.

Kazimieras Stankus mirė 1918 metų sausio 6 d. Gėlės sužydo šaltoje žiemos dienoje. Su gėlėmis ir sunkiais žodžiais kartu su kitais atėjo ir Leonas Pruseika...

Pranas Sklėrius

Detroit, Mich

Atsiprašau

Korespondencijoj apie Detroito Lietuvių klubo priešmetinį susirinkimą ir valdybos rinkimą 1988 metams, buvo praleista vienas valdybos narys. 1988 metams Birutė (Ruby) Jeske buvo vienbalsiai išrinkta įždininke. Ji yra Klubu įždininke jau per daug metų; ji tvarkingai ir teisingai tvarko Klubu knygas ir išdą. Birute Jeske — už klaidą atsiprašau.

Nelaimė

Sužinojome, kad Chicagoje Jokubų šeimoj įvyko didelė nelaimė. Vasario 26 d. „Vilnius“ redaktorius Jonas Jokubka ir jo žmona Onytė išėjo pasivaikščiot Halsted gatve ir pasidžiaugt gražiu oru. Onytė — pargriuvo ir sulaužė kojelę; dar blogiau, tą pačią, kurios klubas Mayo ligoninėje pataisytas.

Mes, detroitiečiai Onytei linkime greit pasveikt ir tą kojelę tvirtai sugydyt.

Prisimenate?

Buvusi detroitietė ir pangiųjų laikraščių vartininkė Mary Budgū gyvena savo gražiam apartamente Miami Beach, Floridoj. Siomis dienomis sužinojome jog ji dabar gyvena senelių namuose: Hebrew Home, 320 Collins Avenue, Miami Beach, Florida.

Susirgo

Dvi buvusios detroitietės: Elizabeth Shnerpūnas ir Adelė Klimavičienė jau daug metų gyvena St. Petersburg, Floridoj. Siomis dienomis sužinojome, kad Elizabeth Shnerpūnas sunkiai susirgo skaudančiu artritu. Negali vairuoti nė mašinos.

Adelė Klimavičienė taip pat daktaro priežiūroj. Kai atsivėrė žaizda kojos kulnelio ir buvo labai sunku ją užgydyt. Dabar ir kita žaizda atsivėrė toj pačioj kojoj, bet aukščiau blauzdoj. Vėl reikės dažnai važiuot pas daktarą, kol galės ir ją užgydyt.

Serga klubiečiai

Pradžioj kovo mėn. Alexandra (Alice) Sharkienė atsidūrė Holy Cross ligoninėje vienai savaitei, kai sunegalavo jos širdis. Dabar jau namie. Jai daug gelbsti klubietis Povilas Lopenis.

[N k... 8 pusl.]

[Atkelta iš 7 pusl.]

Pranas Ulinskas pakliuvo į Fordo ligoninę vasario 20 d. Jam buvo sunku kvėpuoti. Ligoninė jam pagelbėjo. Dabar jis vėl namie. Jį prižiūri sūnus Algird ir marti Anna Olin. Abudu taip pat klubiečiai.

Klubietė Ruth Zigmontaitė Merrick pergyveno skaudžią operaciją, bet pasisekė. Dabar gydomi namie Livonia, Michigan. Ją prižiūri mylimas vyras John Merrick.

Vasario 21 d. Raymond Lyben pergyveno sunkią operaciją. Jo žmona Albena Nausėda Lyben, praneša, jog operacija gerai pasisekė. Jis taip pat gydomi namie mylimos žmonos priežiūroje.

Linkime visiems pasveikt, ir vėl būt mūsų tarpe.

Mirė

Vasario 24 d. savo namuose Livonia, Michigan mirė Isabelle Dainauskas Pavlichek, sulaukus 69 m. amžiaus. Buvo pašarvota Charles Step (Stepanausko) laidotuvių namuose, 18424 Beech Daly, Detroit, palaidota vasario 27 d. su bažnytinėmis apeigomis. Paliko nuliūdime vyrą Louis, keturias dukras: Louise, Frances, Susan ir Donna; keturis sūnus: Dennis, Michael, Thomas ir Stephen. Taip pat sesutė Elizabeth ir broli Tony Dainus, kuris prižiūri lietuvių bažnyčią; 20 anūkių ir vieną proanūką.

Klubo susirinkimas

Detroito Lietuvių klubo mėnesinis susirinkimas įvyko vasario 28 d. Prisirinko didelis burys narių ir svarstė klubo reikalus. Kadangi klubietis Mike Stunskas vasario 18 d. minėjo savo gimtadienį, o jo žmona Pat Stunskas minėjo savo gimtadienį vasario 22 d., tai pasibaigus susirinkimui, dalyviai buvo pakviesti vaišėms ir Stunskai visus pavaišino. Dalyviai sudainavo Ilgiausių metų. Vaišės paruošė: Estelle Smith, Mary Nienus ir Emma Rye. Klubo nuolatinė šeimininkė Antonette Garelis susirinkime dėl ligos nedalyvavo.

Prie skanių "dešrelių" lietuviškų kopūstų, kavute, tortu (kuriuos iškepė Estelle Smith ir Mary Nienus), visi gražiai praleido laiką.

LDS bowleriai skuba

LDS bowleriai lanko pamokas ir skuba sukelti pinigą kad būtų gerai gražiai priimti bowlerių svečiais. Mat, 37-tasis nacionalis keglis turnyras įvyks Detroito gegužės 13, 14 ir 15 d.

Sausio 23 d. po pamokų buvo suvažiavę į Detroito Lietuvių klubą pailsėti ir pasivaišinti. Virtuvėje maistą paruošė ir patarnavo Alice ir Al Stacey bei Mary ir Frank Nienus.

Vasario 20 d. po pamokų vėl suvažiavo į klubą. Stiprosios aukojo Garelis šeima; laimėjo Ann Balchūnas. Virtuvę prižiūrėjo Antonette Garelis; maistą aukojo Ruth Gugas ir Ruby Jeske; skanumynų stalą aukojo Ruth Gugas ir Ruby Jeske; skanumynų stalą aukojo Ruth Gugas ir Angie Ridell. Virtuvėje pagelbėjo Albena Nausėda Lyben, Emma Rye, Ann Balchūnas ir Clem Patocki.

Nauja skaitytoja

Šiomis dienomis laikraštį "Vilnis" užsiprenumeravo gerai žinoma detroitietė — čia gimusi pažangietė Marilyn Butkus. Sveikiname. Būtų gerai, kad ir kiti čia gimę ją pasektų.

Stefanija

8

LAISKAI IR PARAMA

Dear Sir:

I am sorry to be late with my 1 yr. subscription renewal. Enclosed is a check for twenty five dollars for my renewal for \$15 and the rest for donation.

Also, please change my mailing address.

Margaret Glucksnis
Great Falls, Va.

Dear Friends:

Enclosed is \$20 to renewed subscription for 1988 in memory of my mother A. Zigmont. I wish to donate \$5. Keep up the good work. Thank you.

R. Mirrick
Livonia, Mich.

Enclosed a donation in the memory of our dear friend Anna Litvin-Daukus.

Alfonse and Emma Rye
Dearborn, Mich.

Gerbiamoji "Vilnius" administracija:

Čia prisiunčiu čekį vertės 40 dolerių, kad atnaujintumėte A. Mačiukaus prenumeratą, o kas liks — lai bus "Vilniai" parama.

Geriausi linkėjimai visiems "Vilnius" darbuotojams.

K. Thomas
Johnson City, N. Y.

Dear Julius:

Oh, there's good news today! We had a visitor at the Club from Lithuania on March 19 and he subscribed to Vilnis.

We celebrated St. Patrick's Day on March 19. The hall was decorated with all of the customary Irish green. Nearly everyone wore something green. The cooks served a delectable dinner of Corned beef, cabbage and boiled potatoes. The chorus sang some Irish songs. We had over 100 people and all really enjoyed themselves.

Mary Brennan
St. Petersburg, Fla.

Dear Julius:

Enclosed money order for \$40.00. Please renew our subscription for Vilnis for one year — \$15 and \$25 is a donation for Vilnis.

Our best regards for all the workers at Vilnis.

Dan S. Kent
Mtn. Home, Ark.

Dear Julius:

I am herewith enclosing a personal check from Marilyn Butkus in the sum of \$15 to cover a NEW subscription to Vilnis. I don't want to brag, but I have been writing to Laisvė my column. Everybody seemed to enjoy it, especially Marilyn. When I wrote about her trip to Mexico in Vilnis and I knew she did not subscribe to it, I wrote my column and mailed it to her. She was very excited and that is why this NEW subscription.

Stephanie Masis
St. Clair Shores, Mich.

Gerbiamoji redakcija:

Siunčiu \$50 vertės čekį, tai bus metams už prenumeratą, o kas liks — auka laikraščiui. Linkiu visam laikraščio kolektyvui sveikatos ir kad "Vilnis" dar ilgai gyvuotų.

M. Valatkienė
Bridgeport, Conn.

IS KULTŪRIEČIŲ SUSIRINKIMO

Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas, įvykęs kovo 15 d. Dainos restorane, buvo skirtas paminėjimui Tarptautinės Moters dienos. Pavalgius pietus, susirinkimą atidarė pirmininkė A. Vaitkienė ir paprašė atsistoti ir tylos minute pagerbti mirusios narės Adelės Copin atminimą.

Buvo smagu matyti susirinkime grįžusią iš Floridos Emily Balchunas. Ji ten pardavė savo namą ir grįžo vėl nuolatinam gyvenimui Čikagoje. Susirinkime dalyvavo ir ilgametės draugijos narės Helen Trusk duktė Aldona Žekas.

Susirinkimas nutarė sekantį susirinkimą turėti gegužės 17 dieną "Vilnius" salėje. Šis susirinkimas bus svarbus tuo, kad bus tariamasi susirinkimus turėti tomis pačiomis dienomis, kuriomis turi Ex Mainerių klubo nariai, nes dauguma narių yra abiejų organizacijų narėmis. Apvairščius Ex Mainerių klubo reikalus, po trumpos pertraukos galima bus apsvarstyti kultūričių reikalus. Todėl laukiame, kad kuo gausiausiai kultūričių dalyvautų šiame susirinkime, kad užtvirtinus šio susirinkimo tarimą.

Po to sekė Nellie De Schaaf pranešimas apie Tarptautinės Moters dienos reikšmę. Jos pranešimo tema buvo ištraukos iš Sonios Karosienės knygos "Tarptautinė Moters diena".

Pagal kitus pranešimus, Antoneta Vaitkus aplankė sergancioją Juliją Marazienę ir papasakojo, kad ligoninė negerėja. Taipgi buvo pranešta, kad savo laiku uoli LDS darbuotoja, ypač 19-osios kuopos, Mary Montvilienė randasi senelių priežiūros namuose: Oakbrook Nursing Home, 2013 Midwest Rd., Oakbrook, IL 60521.

Baigiantis susirinkimui buvo perskaitytas sąrašas draugijos narių, kurios kovo mėnesį minėjo savo gimtadienius. Štai jos: Sophie Gudeliuskas, Collinsville, Ill.; Minnie Yuden, Mt. Home, Ark.; Anna Jacobs, P. Paulauskienė, Josephine Sisevičienė, Isabel Peters ir Ann Krisiken.

Tenka dar pažymėti, jog ateinantį susirinkimą susižeidė Alice Pauliukas. Nežiūrint skausmų, ji išbuvo mitinge visų laiką.

Neužmirškite gegužės 17 dieną dalyvauti draugijos narių susirinkime, kuris vyks "Vilnius" salėje, antrame pastato aukšte.

Sekr. Nellie De Schaaf

ATMINIMUI MIRUSIŲ SKAITYTOJŲ

Atminimui mirusių "Vilnius" skaitytojų laikraščio darbuotojas Antanas Litvinas savo pinigais užprenumeravo laikraštį dvylikai naujų skaitytojų, gyvenančių įvairiose JAV vietose.

Tai nebe pirmas Antano toks gestas. Kasmet po daugiau ar mažiau, neskaitantiems "Vilnius", jis ją užprenumeruoja, nežiūrint ar tai būtų jo pažįstami ar ne.

Taipgi reikia pažymėti, kad A. Litvinas laikraščiu tartininkauja dykai.

J. U.

Delikatnumo ir orumo moko pati širdis, o ne šokių mokytojas.

F. Dostojevskis

TARPE MŪSŲ

— Ilgametė Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narė Josephine Sisevičienė prieš kurį laiką dėl ligos turėjo pagulėti lovoje. Jos vyrui Charliui teko apieiti visi namų ir virtuvės ruošos darbai, o jis jau 90 metų, nelengva buvo senukui.

— Ilsei Bimbienci gyvenant pas sūnų, 7956 Tamoshanter, Glen Burnie, Md. 21001, newyorkiečiai draugai buvo jos pasigedę. Taipgi liūdina pranešti, kad Rudolf Baraniko žmona May Stevens, irgi dailininkė kaip jos vyras, nusilaužė koją. Geriausi jai linkėjimai kuo skubiausiai pasveikti.

— Antanas Gabrys iš Floridos rašo, kad jo duktė Emily su vyru išvyko į Venezuelą su folklorinių šokių grupe gastroliuoti.

— "Vilnius" ir "Laisvės" rėmėja Sonja Karosienė sunegalavo ir ketina eiti į ligoninę rimtai operacijai. Linkiu jai po operacijos sveikai sugrįžti į namus.

— Matt Bagdon, 6811 S. Talman, Chicago, IL 60629, savo laiku dažnas "Vilnius" parengimų lankytojas, turėjo dešimt dienų pabūti ligoninėje. Dabar randasi namie. Gražu būtų, kad draugai jį aplankytų.

— Anna Jacobs, 6054 S. Moody, Chicago, IL 60638, kovo 28 dieną minėjo savo 97-ąsias gimimo metines. Josephine Sisevičienė, 3343 S. Lowe Ave., Chicago, IL 60616, taip pat 97-ąsias gimimo metines minėjo kovo 19 dieną. Linkiu joms ilgiausių metų.

Nellie De Schaaf

MISEVIČIAMS

LIŪDNOS DIENOS

Kovo 28 dieną mirė gyvenančių Lemonte Richardo ir Jean Misevičių sūnus Richard, sulaukęs 31 metų. Velionis giliume nuliūdime paliko žmoną Maureen, tėvus, broli Thomas, uošvius ir kitus artimuosius bei gimines. Buvo pašarvotas Mackiewicz laidotuvių koplyčioje Lemonte. Laidotuvės vyko kovo 30 d. iš koplyčios į Lietuvių Tautines kapines.

Velionies tėvai — Richard ir Jean, kaip žinia, savo laiku buvo plačiai žinomi Čikagos pažangiems lietuviams. Abudu aktyviai veikė Roselando Aido chore ir kitose roselandiečių organizacijose bei sąjūdžiuose.

Nuosirdžiausia užuojauta velionio tėvams ir visiems artimiesiems.

Antanas

PAVYZDYS MEILĖS LAIKRAŠČIUI

Iš Wathersfield, Conn., Wanda B. Bagdon ir vėl atsiuntė \$100. Pažymi, jog tai bus \$15 už jos metinos Veronikos Kazlau prenumeratą, o likę \$85 — auka, kad laikraštis "Vilnis" gyvuotų.

Tarp kitko Wanda rašo, kad jos motina jau 96 metų, jau nusilpusios akys ir vargiai begali skaityti, bet jai "Vilnis" prie širdies ir liepsnoja meile laikraščiui, tai ji (Wanda) turi jai kas įdomiau laikraštį paskaityti. Nors aš sunkiai lietuviškai skaitau ir mažai ką suprantu, Wanda rašo, bet mama džiaugiasi ir laikraščio ateinant laukia kaip lažin ko, o tai ir man labai svarbu.

J. U.

Vilnis, 1988 m. balandžio 14 d.